

TRAIGUERA

1975 50 anys 2025

50 anys d'història
del diariet:

© Trini Oliver

"la gent que ho hem
fet possible"

© Àlex Bort

TROBADA DE COL·LABORADORS I COL·LABORADORES DE LA REVISTA TRAIGUERA 18-10-25

© Cinta Llatje

A l'acte, presentat per **Trini Oliver**, van intervenir Manuel Villalta, Cinta Panisello, Joan Ferreres, Juan Vte. Ferrer, Amparo Bigné i Vicent Matamoros

© Cinta Llatje

Manuel Villalta Sabater, ens explica com va conèixer a Daniel Llatje i com es va sumar l'any 1975 al projecte d'engegar una revista local, de la qual en va ser l'administrador. Ens parlà dels companys d'aquells primers anys i de les seccions que ell feia: l'escola i el futbol. L'any 1997, a la mort de Daniel Llatje, a proposta d'altres companys, es va fer càrrec de la direcció de la revista, la qual cosa li va implicar fer diversos viatges cada mes a la impremta de Jordi Dassoy a La Ràpita. Al desembre de 2004 va deixar la direcció del diariet.

© Cinta Llatje

Cinta Panisello Llatje, neboda de Daniel Llatje, va llegir el text que sa mare, **Cinta Llatje Baset**, germana de Daniel, havia preparat. En ell explica que Daniel va veure la necessitat de que el poble de Traiguera estigués informat de tot allò que passava al seu voltant i que estigués

escrit en valencià. A la seua mort, un grup de gent, que van creure en la importància d'aquell projecte, van seguir i segueixen tirant-lo endavant, convertint-lo en un patrimoni històric, cultural i fotogràfic.

Joan Ferreres Nos, en va expli-

© Cinta Llatje

car que descobrir a mossèn Daniel Llatje va ser un cop de sort en la vida i una joia, arribant a forjar una forta amistat. Tots dos treballaven a l'institut de Benicarló. El diariet per a ell va ser la seua primera escola de periodisme, i donà lloc a la fundació de la revista *Fulls de Sant Jordi*. Conjuntament amb Daniel van publicar dos llibres: *Traiguera. Història documentada* (1986) i *La Font de la Salut. Religiositat popular i història del Reial Santuari de Traiguera* (1995).

© Cinta Llatje

Juan Vte. Ferrer Capafons va formar part del primer equip de redacció i va assistir a la reunió que va ser l'embrió del diariet, quan Daniel Llatje va convocar els presidents de les entitats locals per proposar-los la creació d'una revista local. Ell va assistir-hi en qualitat de president de la Societat Recreativa. Va fer alguns articles en aquells inicis de la publicació i actualment torna a col·laborar en la revista.

Amparo Bigné Culla, va intervenir en qualitat de filla i germana de dos col·laboradors dels inicis de la publi-

© Cinta Llatje

cació: **José Alberto Bigné Martí** i **José Alberto Bigné Culla**, respectivament. Ens explicà que qui primer llegia el diariet a casa era sa mare i que, de vegades, debatia amb el seu marit, que era el secretari de l'Ajuntament, sobre el contingut d'alguns dels articles que escrivia, per si podrien tenir unes determinades conseqüències. Ens parlà també de com el seu germà es trobava al Tele-club amb els amics. Aquell lloc i algunes d'aquelles persones van ser l'embrió del diariet.

© Joaquim Climent

Joaquim Climent Michavila, viu a Barcelona i, degut a la seua avançada edat (94 anys) i el seu estat de salut, no va poder assistir a l'acte. Estava previst que la seua filla, **Hene Climent** i el seu gendre, **Xavier Barberà** assistissin a l'acte per llegir l'escrit que Joaquim havia fet amb motiu el 50 aniversari, la qual cosa no va ser possible perquè l'estat de salut de Joaquim havia empitjorat i estava ingressat a l'hospital. Va ser el nostre director, Vicent Matamoros, qui va llegir el text.

Vicent Matamoros Sanz, director de la revista des de 2005, explicà que no en va viure personalment els inicis perquè l'any 1975 estava estudiant Magisteri a Tarragona, però els seus pares al poble hi estaven subscrits. Va anar tenint contactes espo-

© Cinta Llatje

ràdics amb Daniel a les vacances d'estiu i li portava fotografies per publicar. Seia l'any 1997, a la mort e Daniel, quan es va incorporar a l'equip de redacció i assistia a les reunions a casa de Manuel Villalta, i, com vivia a Alcanar, l'acompanyava a la impremta de La Ràpita, on recollia el diariet tots els mesos per pujar-lo al poble. En assumir el càrrec de director, el nou equip de redacció tingué nous reptes, com trobar local social, adaptar l'edició de la revista a les noves tecnologies i ampliar les activitats del Centre Cultural Traiguera.

© Àlex Bort

En acabar les intervencions, prengué la paraula **Javier Ferrer Bort**, alcalde de Traiguera, fent entrega d'una placa ceràmica commemorativa a Vicent Matamoros Sanz, director el diariet, en reconeixement dels 50 anys de vida de la publicació.

© Àlex Bort

© Àlex Bort

© Àlex Bort

TAULA RODONA: UNA VISIÓ ACTUAL SOBRE LA PREMSA LOCAL 18-10-25

En ella intervingueren Vicent Matamoros, Joan Ferreres, Joaquim Buj, José Luis Cañamero, Juan Puig Baila, Emili Fonollosa i Aureli Querol, per parlar-nos de les publicacions a les que estan o han estat vinculats.

Els punts que es van posar sobre la taula per tractar van ser els següents:

- Orígens de la revista.
- Periodicitat i extensió (número de pàgines) de la revista.
- Finançament.
- Seccions i col·laboradors.
- Implicació de les entitats com a plataforma de difusió.
- Necessitat de trobar-se diferents entitats per fer treball en xarxa.
- Valor històric (actualitat i història). Imatges retrospectives i hemeroteca.
- Proposta digital (publicació en paper o digital i paper). Qui s'encarrega de la digitalització: xarxes socials. Digitalització de revistes antigues.
- Llocs de reunió.
- Distribució (venda, subscripció...).
- Evolució tecnològica: dels articles fets a mà a la maquetació digital.
- Impremtes: com i on s'ha anat imprimint la revista al llarg del temps.
- Relleu generacional.

Vicent Matamoros, és el director de la revista *Traiguera* des de 2005, publicació que s'inicià l'any 1975 de la mà de Daniel Llatje, llavors capellà de Traiguera. La revista es reparteix mensualment entre els 350 subscriptors que hi ha al poble i els 150 que la reben per correu fora de la localitat. La publicació s'edita mensualment i el seu finançament s'obté de les subscripcions, la publicitat i una subvenció de l'ajuntament. La seua temàtica és bàsicament local, amb entrevistes, informacions, opinions i fotografies.

Joan Ferreres ens parlà de *Papers de Sant Jordi*, revista creada per l'Associació de Jordienys Absents l'any 1996, i del Butlletí del Centre

d'Estudis del Maestrat, entitat que actualment presideix. El tipus de publicacions que s'hi editen són majoritàriament de caràcter històric i relacionades amb el poble de Sant Jordi i la seua gent, així com de la comarca del Maestrat, respectivament.

Joaquim Buj és actualment el director de la revista *Lo Rafal*, d'Alcanar, creada l'any 1988, publicació que va nàixer amb un esperit contestari i alternatiu a la revista que llavors editava l'ajuntament de la localitat. Actualment manté aquella filosofia inicial, encara que té un caire més cultural, informatiu i d'opinió, amb seccions que, mitjançant entrevistes, han recuperat antics oficis i costums d'Alcanar.

José Luis Cañamero, que va ser cap d'informatius a TVE-València i actualment col·laborador de la revista *Traiguera*, ens parlà de les dificultats que tenen els pobles per tirar endavant revistes locals i que el seu contingut ha de ser entès per tothom i proper a la gent, tractant temes relacionats amb la localitat, la seua història i les seues activitats. És una bona eina per recuperar la història local. Digué també que cal fer

l'aposta per editar les revistes en format digital

Juan Puig Baila, membre de l'equip de redacció de la revista *Traiguera*, ens parlà de la revista que anys 1960 publicà el Tele-Club de Rossell, la seua localitat de naixement, on va viure fins que es traslladà a Traiguera, en casar-se. També ens parlà de la revista *Buscarro*. Les dos publicacions s'editaven amb ciclostil, un sistema d'impressió manual de l'època, que no requeria la intervenció de cap impremta.

Emili Fonollosa, és el redactor i editor de la publicació digital *Vinaròs News*, on recull informació de Vinaròs i d'altres localitats properes. Té molta col·laboració i dedica moltes hores a fer la publicació d'aquests materials. Va començar enviant col·laboracions a *Castellón Diario* i *Castellón al día*, que s'editaven en paper, i l'any 1996 va començar a publicar articles a una pàgina web de Vinaròs, experiència que va ser pionera a la Comunitat Valenciana. Dos vegades per setmana fa un butlletí informatiu que envia per correu electrònic i penja a les xarxes socials.

Aureli Querol publica la revista *Vila de Càlig* des de 1989. El seu con-

tingut està molt centrat en temes locals de Càlig i la seua recuperació històrica, havent-se convertit la publicació en una font de consulta per la gran quantitat d'informació es-

crita i fotogràfica recopilades. També editen suplementos. Es distribueix per subscripció entre els 450 socis de la localitat. Han començat una pàgina web.

A més de les particularitats de cada publicació, tots els membres coincidiren en un aspecte general comú: la falta de relleu generacional per continuar tirant endavant les corresponents publicacions.

NOCES D'OR

Poc ens podíem imaginar, a la ja llunyana tardor de 1.975, quan va veure la llum l'exemplar número zero del «diariet» de Traiguera, que aquesta publicació sobreviuria a la majoria dels allí reunits, i vet ací que ara, cinquanta anys després, celebrem les noces d'or. Jo soc un dels pocs que encara estic ací, segurament perquè també era un dels més joves, i és per això, perquè encara forme part dels mortals, que l'actual equip de redacció de la publicació m'ha convidat a escriure alguna cosa sobre com va començar tot, de la mateixa manera que ho van fer en complir-se els quaranta anys i també per participar a la ponència que, amb el nom "La història del Diariet de Traiguera", va presentar el Centre Cultural Traiguera a les XIX Jornades del Centre d'Estudis del Maestrat el passat mes de novembre de 2024.

Si el tema que vaig tractar a les dues col·laboracions abans esmentades va ser el mateix, i també a la present he de fer igual, serà difícil no plagiar-me, perquè els fets són els que són, però intentaré no repetir-me en la mesura que pugue. Ja vaig dir llavors, i ara ho repeteixo, que crec és impossible parlar del «Diariet» de Traiguera sense fer-ho de Mn. Daniel Llatje, capellà del poble des de l'any 1970 al febrer de 1997, ja que seua va ser la idea i també ell en va ser el seu impulsor i principal col·laborador des del primer moment.

Al poble hi havia uns precedents de participació a la premsa en forma d'alguns articles publicats al setmanari de Vinaròs dins la secció «La Voz de la Comarca», no sé si aquest fet va influir en la seua determinació de comentar la possibilitat de publicar una cosa exclusivament nostra,

de les traiguerines i traiguerins, però sí puc assegurar que va ser ell qui va moure els fils necessaris per convocar aquella reunió, que vam fer a sa casa, els presidents de totes les entitats locals i a la qual em va incloure.

Quan Mn. Daniel es va fer càrrec de la Parròquia de Traiguera jo estava

fent el servei militar, així que venia al poble tots els caps de setmana que podia i m'hi estava des de dis-sabte per la tarda fins diumenge al tard. Una vegada conclosa aquesta obligació vaig treballar a Benicarló durant tres cursos escolars i ja acudia a casa cada dia, a Mn. Daniel el coneixia de vista i, si mal no recorde, les úniques paraules que vam creuar va ser quan ell se'm va acostar, en saber que treballava a Benicarló, interessant-se per la possibilitat de compartir cotxe als desplaçaments diaris, ja que ell, a més de les tasques de la Parròquia, era professor de Religió de Secundària a l'institut d'aquella localitat.

No acabava ací la seua activitat docent, ja que, a més a més, també era professor de la mateixa assignatura de l'alumnat de la Segona Etapa d'E.G.B. de la recent formada Agrupació Escolar Mixta de Traiguera, on hi assistien els alumnes del poble, els de La Jana i els Canet lo Roig. El dia 1 de setembre de 1975 vaig començar la meua activitat docent al poble, amb la qual cosa vaig passar a formar part del mateix claustre de professors amb Mn. Daniel i a partir d'aquell moment la nostra relació va passar a ser quotidiana.

De ben segur que dins el seu cap ja bullia, des de feia un temps, aquella idea d'engegar una publicació periòdica i, possiblement, durant aquell més es feu la reunió de presidents de les entitats locals que abans comentava, ja que a l'octubre arribava a totes les cases de Traiguera el número zero del qual celebrem ara el cinquanté aniversari.

A la ja esmentada «reunió de presidents» es van tractar diversos temes, un dels primers va ser el nom que calia donar-li a la publicació, es van barallar diversos topònims locals i finalment es va decidir que allò que millor representava al poble era el seu nom i així va començar a publicar-se el «Traiguera», el nostre «diariet». Un altre tema important era la manera de posar-ho al carrer sense incórrer en cap il·legalitat i s'hi va trobar la solució de fer-ho com a «Boletín de información local editado por el Teleclub para uso interno de los socios» i és per per això que a la capçalera dels primers «diariets» apareix, al costat de l'escut del poble un poc

modificat, un anagrama amb la inscripció «Ministerio de información i turismo. Red nacional de teleclubs»

No era menys importat la part econòmica, cosa que van solucionar entre Mn. Daniel i el seu amic personal Jordi Dasso, de la Ràpita, que el va imprimir des del primer moment i entre ells dos ho van trobar la manera de fer-ho. Però calia que la publicació fora auto-suficient i molt prompte van aparèixer els primers anuncis, crec que més en forma de micro-mecenatge que per publicitar els respectius negocis.

A partir d'aquella primera reunió, cadascú es va implicar a la publicació de la manera que va creure més oportuna. El «diariet» va començar a eixir mensualment al carrer i de la portada del número zero m'agradaria recordar i destacar que està escrita en «valencià», un valencià que com deia l'editorial del número u: «Fer un publicació des de Traiguera i per a Traiguera i no utilitzar el nostre llenguatge és un contrasentit. Bé que no estem molt acostumats a escriure i llegir correcta i còmodament el valencià. Els que escrivim ens costa molt més que si ho féssim en castellà i sense dubte fem més d'una falta. Però pensem que no hem de deixar decaure algo que és molt nostre...»

Des d'un primer moment es va obrir la publicació a totes les persones interessades en aportar-hi els seus escrits o fotografies, ja que Mn. Daniel volia que la publicació fora plural, és a dir que cada entitat o persona en particular tractés d'un tema diferent, el nombre de col·laboradors va anar en augment, i veient la bona acollida que va tindre, es cregué convenient donar-li una estructura diferent, deslligada i com a cosa independent del «Teleclub», i és per això que a partir del mes d'octubre de 1976 es tornà a començar numerant-la amb: «Año I – Número 1», amb el nom del director,

Al mes següent, novembre de

1976, hi ha una «Nota de la Direcció» on s'explica el per què aquest carreg l'ocupava Mn. Daniel «por auto exclusión de todos los asistentes a una reunión de todo el equipo de redactores».

Jo vaig ser un dels que es van auto-excloure, però no em vaig poder escapar de ser-ne l'administrador, col·laborava majoritàriament amb temes de l'escola i cròniques del futbol, a més d'algun altre escrit de forma puntual i així vam anar funcionant fins el mes de febrer de 1997 en que de forma sobtada va morir Mn. Daniel el diumenge 16 entre un i altre toc a la Missa Major. En eixir del seu enterrament ens vam trobar davant la Casa Abadia Vicent Matamoros, els germans Felipe Luis i Paco Grañana, possiblement algú més, i jo i la pregunta va ser: I ara què en fem del «diariet»? No ens va costar molt decidir-nos i la resposta fou unànime: Tirar-lo endavant!, possiblement encara va ser més ràpida la decisió de que jo n'havia d'assumir la direcció i aquesta vegada no me'n vaig poder escapar.

Per no fer-ho més llarg no comentaré els tres viatges mensuals que fèiem a la Ràpita Vicent Matamoros i jo una vegada acabada la jornada laboral a l'escola, ni la resta d'activitats necessàries per a que la publicació arribés puntualment a les cases dels subscriptors, de la mateixa manera que tampoc no ho he fet amb les realitzades mentre Mn. Daniel va estar entre nosaltres, i acabaré el present escrit dient que en començar l'any 1998 vam canviar el format de la publicació i al 2004, veient propera la meua jubilació, vaig fer un pas al costat, es va fer càrrec del «diariet» l'actual equip de redacció més o menys modificat, i aprofite la present per felicitar-los i encoratjar-los a seguir endavant per a que Traiguera puga gaudir d'un mitjà de comunicació que altres pobles amb major cens d'habitants no tenen.

GASEOSA

Cervera

SIFONES

Mampel

Juan Vte. CERVERA MAMPEL

PL. DE LA CONSTITUCIÓN, 14 - TEL. 964 49 50 52

12350 TRAIGUERA (Castellón)

E-mail: cerveramampel@hotmail.com

DISTRIBUIDOR DE: CERVEZAS - VINO - LECHE

AGUAS MINERALES - ZUMOS - BEBIDAS REFRESCANTES

50 ANYS "EL DIARIET"

Un bon dia un grup de traiguerrins i traiguerrines liderats per mossèn Daniel, el meu germà, van encetar un projecte "El Diariet" i d'això ja en fa 50 anys, com ha passat el temps!. Van veure la necessitat de que el poble estés informat de tot allò que passava al seu voltant i més a més que aquesta informació fos entenedora per tothom. És per això que també feien escrits en valencià, tot un repte en aquells temps, però era la llengua del poble, la que millor entenien i la que calia preservar.

En morir el meu germà aquest grup de gent, que creia en la importància d'aquest projecte per al poble de Traiguera, van treballar i treballen de manera desinteressada per tirar-lo endavant i ho han aconseguit, i tant que sí, felicitats! Des d'aquí vull donar les gràcies a totes les persones que han col·laborat durant aquests anys en fer això possible i, d'una manera especial, als seus directors Manuel Villalta i Vicent Matamoros. Gràcies de tot cor, d'alguna manera heu mantingut viva la memòria del meu germà. Cada mes quan arriba "El Diariet" a casa no puc deixar de pensar en ell, en la seua

Cinta Llatje amb la projecció d'una imatge del seu germà Mn. Daniel

estima al poble de Traiguera, que ja el considerava el seu poble i m'emociona de pensar que allò que ell va iniciar ha continuat en el temps.

En 50 anys "El Diariet" ha anat evolucionat, canviant el format i actualitzant-se a les necessitats del moment però la seva essència roman. En els seus arxius hi ha no només els últims 50 anys d'història de Traiguera sinó que també hi ha escrits sobre el patrimoni històric i cultural que, de mica en mica i com aquell que no en fa res, han fet que el poble fos coneixedor de la seua història com no, d'alguna xafarderia "El safareig", molt bo, una de

les primeres coses que mirava després de les fotos.

I que hem de dir del fons fotogràfic que té "El Diariet"? Immens, tot una història gràfica. Vaig poder veure l'Exposició de Fotos Antiques i era espectacular. Em va emocionar molt en veure que imatges del meu germà i de la meua família estaven incloses entre les del poble.

I ja per acabar vull donar les gràcies al Centre Cultural Traiguera per fer-nos partícips d'aquesta celebració que la sentim també com a nostra i ens omple de joia.

CINQUANTA ANYS DEL DIARIET "RECORDS DE Mn. DANIEL LLATJE"

Celebrar el cinquanté aniversari de la Revista de Traiguera és un fet important i significatiu per la cultura de la vila de Traiguera i per molta gent que hem participat activament. Jo em trobo entre aquestes persones perquè durant molts anys vaig gaudir del privilegi i l'esforç de poder escriure amb tota llibertat.

Crec, que el més important d'aquesta experiència no va ser arribar al final del camí (de fet el camí continua) sinó gaudir del camí durant els divuit anys que vaig fer-ho al costat de l'amic Mn. Daniel.

Molts pensaran que gaudia d'escriure desenes d'articles d'història, de pedagogia, de la nostra llengua, de la terra, del patrimoni, de l'art, etc. Però en realitat gaudia més de l'amistat i confiança, expressada en substancioses

i llargues converses que teníem, quan venia alguns caps de setmana al Maestrat (Sant Jordi i Traiguera). També alguns dies d'estiu que sopàvem junts en els respectius xalets de Peníscola i Vinaròs.

Ja vaig escriure i explicar, no fa gaire temps, que descobrir a Mn. Daniel va ser un cop de sort en la vida i una joia en molts sentits. Per a mi era com un germà gran (tenia dotze anys més). M'agradava el seu caràcter inquiet i inconformista perquè donava peu a llargues i profundes converses sobre la nostra llengua, la nostra història (ell també era professor d'història i

religió a l'institut de Benicarló), les tradicions, la cultura, els problemes quotidians dels nostres pobles, etc. Segurament, la nostra sintonia i admiració mútua, naixia dels estels. Tots dos érem Àries, de l'1 i 4 d'abril.

També he escrit i dit que el Diariet va ser, sense cap mena de dubte, la meua primera escola de periodisme. Una vocació que no he perdut mai i que he

INSTALACIONES

Y

R

R. VERICAT SL

C/ RAMON Y CAJAL, 43

TRAIGUERA TEL 964 495282

ELECTRICIDAD - DOMÓTICA - REDES - RENOVABLES

FONTANERÍA - CALEFACCIÓN - CLIMATIZACIÓN

continuat en altres empreses editorials, com la publicació del butlletí i molts llibres al Centre d'Estudis del Maestrat, a l'editorial Onada de Benicarló, a l'editorial Antinea de Vinaròs i a Mataró. Però també per la fundació de la revista "Fulls de Sant Jordi" l'any 1996 amb el suport de Mn. Daniel i l'Associació dels Jordiencs Absents. Totes aquestes empreses culturals m'han servit per publicar centenars d'articles, seguint la tradició i el costum que vaig aprendre a la revista Traiguera. Però he de reconèixer que el meu mestre va ser Daniel Llatje, que poc a poc, em va ajudar a polir la ploma per a ser més pacient, tolerant, incisiu i millor comunicador. Entre 1979 que ens vam conèixer i la seva prematura mort al 1997.

Entre 1979 que ens vam conèixer, i la seva prematura mort al 1997, la nostra amistat i la bona sintonia ens va portar a emprendre empreses més agosarades. Feia temps que publicàvem molts articles de recerca documental (de diferents arxius de València, Barcelona, Tortosa i Madrid) a la revista Traiguera, tant nosaltres com molta altra gent experta, fins que a finals de 1985 li vaig proposar fer un llibre sobre la Història de Traiguera. La idea li va semblar molt bona, però em va deixar fer perquè jo tenia l'esquema al cap. En realitat va ser una tasca ràpida i em vaig posar-la a escriure amb la meua Olivetti-Pluma. Li passava els originals a Daniel i ell feia la crítica i la revisió lingüística. Per suposat, ell tenia moltes coses que aportar, perquè al Diariet s'havien publicat molts temes d'interès (terrissa, folklore, festes populars, aspectes religiosos, museu eclesíastic, etc.) que jo no coneixia gaire en aquells moments. A principis del 1986 la teníem escrita i vam decidir posar-li: TRAIGUERA. HISTÒRIA DOCUMENTADA. La vam portar al nostre editor i amic, Jordi Dasso de Sant Carles, i l'obra sortia editada al setembre del 1986. Van fer una tirada de 2.000 exemplars que es va vendre tota i que fou editada, conjuntament, per la Parròquia de Traiguera i el Centre d'Estudis del Maestrat.

Donat l'èxit del primer llibre, vam engegar una segona empresa editorial l'any 1995, sobre un tema cabdal a Traiguera. Va ser la publicació del segon llibre conjunt: LA FONT DE LA SALUT. RELIGIOSITAT POPULAR I HISTÒRIA DEL REIAL SANTUARI DE TRAIGUERA. Aquesta publicació fou més complexa, llarga i d'un procés més interessant pels autors. En principi teníem interessos

Joan Ferreres i Daniel Llatje. Traiguera 1992

semblants però a mesura que construïem l'obra anaven sorgint algunes controvèrsies. Per exemple, per a mi el santuari de la Font de la Salut era un "invent de la tradició" com apuntaven especialistes com Trevor-Roper, Peter Burke, etc. però per mossèn Daniel era sense cap mena de dubte un "miracle". De fet, vaig observar que se sentia incòmode a l'hora d'escriure el capítol sobre els orígens de l'ermita de l'any 1384. Era comprensible. Ell era capellà i el bisbat llegiria el llibre i valoraria la seva autoria. Vam tenir una interessant conversa sobre el tema i vam decidir explicitar al llibre les dues teories sobre el "punt fort" o "locus amoenus" (p.8-9). De fet, Daniel explica àmpliament la troballa citant autors com Kant, Weber i Gramsci, per explicar la religiositat popular i la pluralitat de dimensions de la racionalitat humana.

No cal dir que la resta del llibre va anar sobre rodes i també va ser un gran èxit. Crec, sincerament, que vam fer el millor llibre possible que s'havia fet mai sobre el "Reial Santuari de Traiguera", aportat centenars de documents nous i donant-li una visió moderna de com ha de ser la història ben feta. Crec recordar que la seva edició va ser de 1.000 exemplars. També va estar editada conjuntament entre la Parròquia de Traiguera i el Centre d'Estudis del Maestrat.

De tot el que he explicat amb detall sobre la nostra experiència al Diariet, vull ressaltar que Mn. Daniel va ser un geni de les bones relacions per crear una gran cantera i un planter de "bones plomes", que durant aquella etapa van ajudar a fer una revista de qualitat. Segurament, la més antiga, persistent i mi-

llor del Maestrat. Per això vull recordar al professor Manuel Rosas Artola, a Casimir Melià Tena, a Juan Cervera, que, malgrat anar quasi sempre a la contra, també escrivia diverses seccions, el museòleg Manuel José Borja Vil·lel, que va explicar molt bé la simbologia del Santuari, a Juana Esteller Monroig amb bons treballs sobre la terrissa de Traiguera, a Mn. Blanc, a Manuel Villalta amb la secció d'esports, al periodista José Calvo Segarra, al museòleg Josep Lluís Gil Cabrera, que va estudiar les peces del museu parroquial, l'investigador universitari Vicente García Edo, recopilador de molts documents històrics, els articles de Federico Climent Caudet i les traduccions del llatí de mossèn Josep Miralles Sales (Adam Segarra), les col·laboracions dels professors Vicent Meseguer Folch, Juan Bover Puig i Matias Morte. També els articles del metge de Benicarló doctor José Maria Febrer Callís, els articles de la cambra agrària de José Vericat Vidal, Patxi de Mingo, Joaquim Climent, les fotos de Vicent Matamoros i un llarg etc.

No volia oblidar-me de les famoses "converses de safareig", sempre anònimes, que recollien el parlar traiguera amb força fidelitat i les meravelloses "fotos velles" sobre la gent i la vila de Traiguera.

Finalment, només em queda agrair a totes les traiguerines i traiguerins la paciència i els ànims que em van donar per seguir escrivint al Diariet durant molts anys. Per suposat, vull donar les gràcies als dos directores que van continuar la magnífica tasca iniciada per Mn. Daniel: Manuel Villalta Sabater i Vicent Matamoros Sanz.

CELEBRACIÓN DEL 50 ANIVERSARIO

A l ser uno de los dos "supervivientes" de los que dimos vida al diariet, me invitaron para el día del aniversario, cosa que muy gustoso acepté. Como éramos los únicos que quedamos, debíamos explicar cómo surgió la idea y quienes fuimos los primeros que nos reunimos una noche en casa de mosén Daniel Llatje (e.p.d.).

Pensando que no tendría problema en contar mi experiencia, me iba preparando mentalmente lo que diría cuando llegara el momento y, la verdad, me parecía tarea fácil y pensé que no necesitaba apuntes porque ya lo tenía grabado en la mente.

Llegó el día y el momento de actuar. Empezaron sus oratorias maestros y personas con más carreras, con la facilidad de palabra y experiencia de hablar en público, cosas ambas de las que yo carecía.

"Ahora reclamamos la presencia de Juan Vicente Ferrer". Se escucharon palmadas de ánimo mientras yo subía al escenario. A continuación quedó un sepulcral silencio que tenía que romperlo mi voz. No éramos muchos, pero una treintena de pares de ojos y otros tantos oídos, estaban esperando mi

discurso. No tenía otro remedio más que empezar.

Abrí mi archivo mental y me acordé de decir "Buenos días", unas pocas palabras más y todo lo que tenía pensado no me vino a la memoria. Al terminar y volverme a sentar para seguir escuchando a los que me siguieron en la tarea, me vinieron a la memoria, pero ya no podía volver atrás. Por cierto, al terminar se me ocurrió decir que si dentro de 50 años más celebran el aniversario, que me manden un whatsapp, para ver si puedo volver a venir. Se dibujó una sonrisa en los labios de los asistentes y un fuerte aplauso, que no lo tenía merecido.

De los recuerdos olvidados, quisiera mencionar a D. Federico Climent, que fue colaborador durante mucho tiempo y demostró amar mucho a Traiguera, su pueblo, llegando a regalar al Ayuntamiento muebles que se conservan en la Casa Consistorial. A cambio se lo agradecemos, para recordarlo, poniendo una calle a su nombre, pero nos quedamos cortos, porque muy pocos vecinos tienen acceso a la mencionada vía. Se merecía una mucho más larga.

Muchos de los otros colaboradores ya fueron recordados por mis compa-

© Paco Grañana

ñeros y, como han sido tantos, seguro que no los mencionamos a todos, pero me viene a la memoria como acaba una poesía del gran poeta Gustavo Adolfo Bécquer:

*Quando por fin al otro día
el sol vuelva a brillar;
de que pasé por el mundo
¿quién se acordará?*

Los que firmamos artículos en el diariet, si dentro de muchos años alguien encuentra uno olvidado y lleno de polvo, podrá recordar al leerlo, que lo firmó el tío o el abuelo de... Cuando leerán Juan Vicente Ferrer, alguien quizás piense en voz baja: "¡Tan buena persona que ERA!". Cuando digan, refiriéndose a ti "ERA", sólo te puede quedar la satisfacción de que alguien se acordará de que pasaste por este mundo.

PER MOLTS ANYS, DIARIET

És un honor per a mi, i crec que per a totes les traiguerines i traiguerins, que al nostre poble tinguem una revista que s'ha publicat ininterrompudament durant cinquanta anys, aguantant mes a mes, inclús en èpoques difícils per diversos motius. Vull felicitar els membres del Centre Cultural per fer-ho possible.

Si estic escrivint aquestes paraules és perquè Vicent, el seu incansable director, em va convidar a participar en les commemoracions del cinquantenari en representació de la meua família. Mon pare i el meu germà (José Alberto Bigné, pare i fill) van formar part del primer grup de redactors de la revista Traiguera. Anys després, tant la meua filla com jo hem col·laborat en diverses

José Alberto Bigné Culla

José Alberto Bigné Martí

ocasions. A ella li haguera agradat poder participar en la taula redona dels periodistes i us agrair la invitació, però ha sigut mare fa molt poc i, en aquests moments, la seua prioritat és la seua xiqueta.

He volgut fer memòria dels inicis d'aquesta publicació i el primer que m'ha vingut al cap ha sigut una reunió a casa de mossèn Daniel una nit d'estiu. No recordo a tots els assistents, però crec que estava Manolo Villalta i estic segura que hi érem: Juan Manuel Beltrán, Felipe L. Grañana, el meu germà, alguns més de la nostra colla, i jo mateixa. El Mossèn ens va convidar a casa seua perquè ens volia explicar una idea que li rondava pel cap des de feia un temps: publicar una revista que reflectís el que passava al poble i en la qual tindria cabuda qualsevol tema que ens interessés, sense limitacions, però que necessitava un grup de persones per a tirar endavant el projecte.

Al dia següent, mentre dinàvem amb els pares, van comentar la reunió i el

nostre pare, que era molt entusiasta, ens va dir que era una gran idea, que ell volia col·laborar i que els joves de Traiguera no li podien fallar a mossèn Daniel. I va aprofitar per a recordar-nos, una vegada més, que son pare, Cayetano Bigné, havia sigut director d'un periòdic de Castelló i en alguna ocasió la censura només li havia respectat la signatura i li havien titllat tota la resta de l'article.

M'haguera agradat trobar alguns dels articles d'ells als primers diaris, però en aquella primera època no els signaven; però crec que al menys he pogut reconèixer algunes de les seues col·laboracions.

Al primer número vaig veure una foto que havia vist mil vegades a casa meua a la caixa de les fotos, una d'aquelles caixes metàl·liques tan boniques de Cola Cao, amb motius xinesos, que es van fer tan famoses als anys seixanta. Es tracta de la foto de la inauguració del pont del Cervol de l'any 1922, que segurament van aportar ells. També hi ha una reflexió sobre el passat i el present de Traiguera que per l'estil podria ser ben bé de mon pare.

Al número de novembre del 76, hi ha un article del meu germà, que aleshores era ja estudiant de periodisme a la Universitat de Bellaterra. Posa de manifest que cada vegada hi ha menys gent que coneix els espais naturals més emblemàtics del poble i que des de la revista volen donar-los a conèixer. Fa una descripció de L'Avenc Major i diu, fent broma, que està habitada per l'Homo pulpus-neandertalis i acompanya una foto de Felipe i Toño fent el ganso, amagats a l'avenc i mostrant només els seus braços. Per aquella

època també va escriure algun article referint-se als canvis que s'havien produït a la Societat Recreativa en una època convulsa.

A mon pare l'interessaven els temes socials i de convivència entre la gent de diferents ideologies, i el comportament dels aficionats al futbol. No li agradava gens que el públic que seguia a l'equip del poble, portats per l'entusiasme i les ganes d'afavorir als seus interessos, acabés insultant a l'àrbitre o als jugadors de l'altre equip. Així ho va manifestar en alguns articles i ma mare, que era la primera a llegir el diariet a casa, li deia que no seguira per aquest camí perquè més d'un li retiraria el saludo. I quan cada un dels tres germans ens vam casar, entre altres coses, ens va regalar la subscripció al Diariet i ella el va rebre a casa durant quaranta-cinc anys fins a la seua mort.

Aquestes lleugeres pinzellades, la memòries ja no és el que era, és el que puc aportar a aquest emotiu acte, però deixeu-me dir alguna cosa més. Al llarg d'aquests cinquanta anys hem canviat de règim polític, s'han alternat alcaldies de diferents partits, ha canviat el poble, hem canviat nosaltres... i el Diariet segueix acompanyant-nos mes a mes, donant una visió propera de la nostra realitat. Però les persones que estan al capdavant es van fent grans i, quan no tinguen ganes de continuar, necessitaran un relleu; és molt important que gent més jove s'anime a continuar amb aquesta tasca.

Penso que això és una excel·lent manera de **FER POBLE**.
¡¡LLARGA VIDA AL DIARIET!!

50 anys

© Joaquim Climent Michavila

pre que he pogut durant tot aquest temps.

M'hauria agradat celebrar-ho amb vosaltres però, com segurament sabreu, l'edat i el meu estat de salut no em permeten estar en aquesta efemèride tan assenyalada. Però sapigueu que en el cor tinc molt present aquesta publicació, que m'ha permès, malgrat la distància, mantenir viu el meu lligam amb el poble.

Una abraçada i per molts aniversaris més!

correu del DIARIET:
lodiariet@gmail.com
utilitzeu-lo!!
www.lodiarietdetraiguera.net

El Diariet, que és com popularment coneixem la revista Traiguera, compleix 50 anys. Com me n'alegre! Encara recordo el dia en què Mossèn Daniel, capellà de Roquetes, em va proposar escriure-hi unes línies. Qui ens anava a dir que aquella iniciativa duraria cinc dècades!

Una proposta valenta per a l'època i pel context, que ens permetia expressar-nos en la nostra pròpia llengua, i en la que ha estat un plaer aportar el meu granet de sorra sem-

CONSTRUCCIONES
ISIDRO JUAN
Presupuesto sin compromiso
isijv@hotmail.com
Tel. 647 545 054 - 607 458 800
TRAIGUERA

TORRES
ESTANCO
LIBRERÍA - PAPELERÍA
PRENSA - REGALOS
C/ Mosén Francisco, 3
Tel. 964 20 29 37
torrestraiguera@gmail.com

Nacho Cervera Sanz
EXCAVACIONES
C/ Canónigos Celma, 12-1º
12330 TRAIGUERA
nachocerverasanz@hotmail.com
686 596 867

JOAQUIN
SORRIBES SL
INSTAL·LACIÓ I REPARACIÓ D'AIGUA, LLUM, CALEFACCIÓ I GAS
Verge del Tremendal, 12
Tel/Fax 964 495 690
Tel 964 495 688
Mòbil 677 452 201
12330 Traiguera (Castelló)
ELECTRICITAT
FONTANERIA
CALEFACCIÓ
CLIMATITZACIÓ
GAS - IG - II
jsorribes@jsorribes.e.telefonica.net

MAPFRE
ASEGURADORA GLOBAL DE CONFIANZA
Lidia Bort Vizcarro
666 232 025

BAR
Juanita
Major, 26 - TRAIGUERA - 964 49 50 39

TALLER
XIMO
ESPECIALISTAS EN MAQUINARIA AGRÍCOLA
964 495 088
tallerximo@tallerximo.com
Avd. Maestrat, s/n 12330
Traiguera, Castellón.

Cervol
Almazara Oliverera Cervol
S.Coop.V.2º Grado

Porcellet
Carnisseria
C/ San Cristobal, 11
Traiguera
691 719 644

FARMACIA
FARMACIA LYDIA
SANT BLAI, 14
12330 TRAIGUERA
TEL: 964495042

50 ANYS DE "LO DIARIET", REVISTA TRAIGUERA

L'alcalde entrega un mural de manises al nostre president

Estimades amigues i amics, autoritats, col·laboradors, veïns i veïnes de Traiguera:

Hui és un dia per recordar i per agrair.

Celebrem mig segle d'història, cinquanta anys de paraules, d'imatges i d'emocions compartides.

Cinc dècades de Lo Diariet, revista Traiguera, una publicació que ha crescut al costat del nostre poble i que s'ha convertit en una part fonamental de la seua memòria viva. Quan Lo Diariet va nàixer, allà per l'any 1975, era un projecte senzill però ple d'esperança.

El seu primer director, mossén Daniel Llatje, va ser l'ànima i l'impuls d'aquell inici.

Amb la seua sensibilitat i el seu compromís amb Traiguera, va comprendre que el poble necessitava una veu pròpia, una revista que arreglaria la vida quotidiana i transmetria la seua identitat.

Les seues primeres pàgines, escrites amb il·lusió i amb amor per la gent, van sembrar la llavor del que hui continuem celebrant.

Amb el temps, la direcció va passar a mans de Manuel Villalta, que va donar continuïtat a aquella tasca amb rigor, dedicació i una gran estima pel periodisme local.

Sota la seua etapa, Lo Diariet va consolidar-se com una publicació im-prescindible per entendre la vida cultural, social i humana de Traiguera.

Va ser una època de creixement,

d'obertura i de maduresa per a la nostra revista, i també de reconeixement per a tots aquells que hi van participar amb passió i voluntat de servei.

I arribem al present, amb Vicent Matamoros com a director.

Amb energia, proximitat i esperit modern, ha sabut mantindre viva l'essència de Lo Diariet, adaptant-lo als nous temps sense perdre'n l'ànima.

Vicent i el seu equip, han continuat el camí dels seus predecessors, combinant tradició i actualitat, i demostrant que el periodisme local pot ser alhora arrelat i obert al futur.

Gràcies a ell i a tot l'equip actual, la revista continua sent un referent i una veu estimada per a tot el poble. Perquè Lo Diariet és molt més que un conjunt de pàgines.

És un punt de trobada, un espai de memòria, un fil que uneix generacions.

En les seues pàgines hi ha retratades les nostres festes, les nostres tradicions, els nostres projectes i les nostres emocions.

Cada número és un trosset de la història col·lectiva de Traiguera, una fotografia viva del que som i del que hem sigut.

Amb el pas dels anys, el món ha canviat molt: la manera de comunicar-nos, les tecnologies, fins i tot la forma de llegir.

Però Lo Diariet ha sabut adaptar-se sense perdre mai la seua essència: la proximitat, la honestedat i el com-

promís amb la gent del poble.

Eixa és, sens dubte, la seua força més gran.

Perquè darrere de cada edició hi ha persones que treballen amb estima, que creuen que informar és també una manera de cuidar el que és nostre.

Vull donar les gràcies, de tot cor, a totes les persones que han fet possible estos cinquanta anys: redactors, fotògrafs, impressors, col·laboradors, voluntaris i distribuïdors.

A tots aquells que, amb discreció i perseverança, han contribuït a mantindre viu el nostre Diariet.

Gràcies també a les institucions, a l'Ajuntament, a les associacions i als comerços que han donat suport constant al projecte.

Sense el vostre recolzament, res d'això no hauria sigut possible.

I, sobretot, gràcies als lectors i lectores.

A tots els que esperen cada número amb il·lusió, a les famílies que guarden els exemplars antics com a records preciosos.

Sou vosaltres qui doneu sentit a esta revista, perquè Lo Diariet és vostre: és el reflex de la gent de Traiguera, del vostre esforç, del vostre orgull i de la vostra manera de viure. Hui mirem arrere amb gratitud, però també cap al futur amb esperança. El món continuarà canviant, però el vostre compromís ha de continuar sent el mateix: informar amb veritat, amb estima i amb arrels.

Continuareu contant les històries del poble, preservant la memòria i donant veu a tots aquells que la mereixen.

Que Lo Diariet continue sent, molts anys més, la veu viva del nostre poble, la memòria compartida de Traiguera, i un motiu d'orgull per a totes i tots nosaltres.

Gràcies, per estos cinquanta anys de confiança, d'afecte i de companyia.

Gràcies per fer de Lo Diariet una part de la vostra i de la nostra història.

I que mai no ens falten les ganes de contar, d'escoltar i de compartir el que som.

Salut, per molts més i moltes gràcies de nou.

Alcalde, Ajuntament de Traiguera

50 AÑOS NO ES NADA

José Luis Cañamero amb el nostre president

Escribir sobre efemérides tiene su aquel. Y lo tiene porque en el fondo tratamos de despejar caminos para hacer comprender, como en este caso, la carrera hacia metas cada vez mayores, de un medio de comunicación.

"Lo Diariet", la revista que tienes en tus manos, es el fruto de un colectivo que muestra interés por un hecho concreto: el pueblo de Traiguera. Él es el destinatario de todos los afanes que se despliegan tras las 24 páginas de cada número. Traiguera, siempre el pueblo por encima de todo.

Sus primeros 50 años de vida parecen una insignificancia ante otros acontecimientos, pero no cabe duda que ha sido testigo fiel de lo acontecido en el pueblo. Por eso cada mes tienes en tus manos la ocasión de conocer lo que ha sucedido, contado al detalle y minuciosidad. Y eso se hace posible por el trabajo de unos pocos que tienen aficiones a la escritura y entienden que expresarse aquí es un medio que conduce a un fin.

PERIODISTAS POR AFICIÓN

Diría que son los mejores. Y lo son porque al vivir en el pueblo tienen un amplio tanto por ciento de posibilidades de ofrecer información coherente. Están, como quien dice, al pie de la noticia, no se les escapa nada, de todo se enteran. Son sinónimo de garantía. Su Consejo

ha ido evolucionando a lo largo de todos estos años. Estos periodistas aficionados han creado un estilo propio y desarrollado un sentir que conecta con la idiosincrasia de la gente, porque se escribe sobre lo que pasa y acontece, y se hace por afición y altruismo.

En esta redacción cabe todo el mundo. Y cabe porque da entrada a todo tipo y opinión. De tal forma que el avatar informativo del pueblo debe girar, y lo hace, en torno a sus celebraciones más queridas. Así que fiestas, tanto religiosas como profanas tienen su cabida en "Lo Diariet". Aquí podrás encontrar la fotografía, o el pie de página que te hará conocer lo que sucede en tu pueblo estés donde estés.

¿CÓMO LLEGUÉ AL DIARIET?

En mi caso fue la casualidad quien determinó la incorporación a la plantilla de colaboradores. Fue en una de las primeras ediciones de la "Fira Romana", los responsables de la publicación tenían un pequeño *stand* en la plazuela de la iglesia, y mientras ojeaba antiguos ejemplares establecí contacto con alguno de los responsables del Consejo de Redacción, de manera fundamental con su director. La verdad es que fue muy fácil, me comprometí a enviar escritos sobre el devenir del pueblo, enfocándolos en lo anecdótico y en aspectos sociales, y sobre todo en personajes que viviendo en el pueblo supieron imprimir

de Redacción es multidisciplinar. Aquí caben todas las opciones y también las opiniones. Creado para difundir, mayormente, la información plenaria del ayuntamiento, la revista que ostenta el nombre del pueblo en su Cabecera

su carácter dando con ello vida y luz propia al pueblo.

Gracias a esos recuerdos, un tesoro para mí, fueron desfilando: don José Roé, mi primo Ximo Puig, Victorino Bel, Ximet y la taberna dels Torros, mi abuela Francisqueta, Pedro y José mis amigos más queridos... y a partir de ellos se tejó no sólo la nostalgia, también la necesidad de dar a conocer lo que fueron y sobre todo lo que nos dejaron. Me dejo muchos por citar pero soy consciente que estén donde estén sabrán reconocer su contribución al bienestar común en todos los ámbitos de la vida.

Más adelante comenzaron los artículos de Opinión centrados en la vida y en la realidad de la misma; aquí hemos tratado desde conflictos lingüísticos hasta la supresión dels "paranys" o el anunciado Centro de Día.

Capítulo a parte las fiestas; En mayor medida todas ellas, con especial relieve en las patronales, la Romería y la ya citada Fira Romana. Estoy convencido que las futuras generaciones sabrán entender las limitaciones de un medio como éste que cuenta sobre todo, con la buena voluntad de quienes colaboran. Y también por el amor a la tierra que los vio nacer, algo que se manifiesta en mayor medida en quienes no vivimos en esta zona del Baix Maestrat.

Por eso los primeros 50 años de "Lo Diariet" tienen que ser de continuidad. Es lo menos que merecemos porque desde el primer momento hemos confiado en quienes lo patrocinan y nos dan la oportunidad de ponernos en contacto con nuestros paisanos.

Una frase de un reputado escritor británico nos puede servir de colofón: "La lectura es para la mente, lo que el ejercicio es para el cuerpo". Seguid leyendo y ...Gracias!

Miembro de FAPE y Unió de periosistes

CELEBRAR O FESTEJAR ES HERMOSO

Festejar es una palabra que agrada. Nos gusta porque nos alejamos de lo cotidiano para aventurarnos en algo menos conoci-

do y también porque marca un principio de algo que nos gusta: celebrar y compartir. Pues bien, eso hicimos en Traiguera el sábado 18 de octu-

bre: festejar y como dicen aquí "chalar".

50 ANYS DEL DIARIET

El grupo que comanda Vicent Matamoros, actual director de la revista, tenia clar que la celebració del 50 aniversari de la publicació iba a ser sonado.

Y fue sonado porque, además de los actos programados, hubo interés por saber si la publicación, que con tanto mimo se edita, tendrá continuidad. Y todo hace presagiar que ayuntamiento y anunciantes, unido a la colaboración de quienes la sustentan, previa suscripción, están de acuerdo en seguir aportando para que así ocurra.

Y esto, conciudadanos, es una buena noticia habida cuenta de las dificultades que revistas de interés cultural de la comarca tienen actualmente: como así se puso de manifiesto en la mesa redonda del día de la celebración.

Las revistas editadas en papel son caras de mantener, sobre todo ante el acoso que sufren por parte de la competencia *on line*. Hoy no hay un exceso de hogares que disfruten de las ventajas de internet, y por tanto una revista como la nuestra, editada bajo este formato electrónico no tendría, en principio, una vida muy

próspera, por cuanto la mayoría de lectores siguen ajenos a los avances de estas nuevas tecnologías.

Estoy convencido que el futuro está ahí, pero también hay que tener en cuenta que debes saber manejar un ordenador y por tanto darte de alta en alguna de las plataformas de servicio.

Esto fue lo que les transmití a mis colegas de la mesa redonda de la tarde del 18 de octubre: el futuro se llama internet, pero llegar hasta él supone todavía un reto, no insalvable, pero una dificultad añadida.

Creo que lo entendieron así porque se dan casos, es el de Vinarós, que ha prescindido del papel para ser *on line*, lo que supone una inmediatez que ahora "Lo Diariet", por ejemplo, no tiene.

Me maravilló observar cómo existen personas entregadas a sus aficiones, que lo hacen de una manera altruista y desinteresada, conscientes de un trabajo que es un premio para sí mismos. Gracias por haber estado ahí y contarnos lo que hacéis para seguir reivindicando vuestra historia, costumbres y patrimonio cultural y

festivo, que unido al fervor religioso hacen de esta comarca un remedo de tradición y costumbrismo.

El día concluyó en la sala multiusos "Pere Labèrnia" convertida aquella noche en restaurante y posteriormente en baile. Estuvo muy bien, la verdad, y personalmente he de decir que volví a vivir mi infancia y juventud recordando a quienes tuvieron a bien saludarme y compartieron conmigo hechos para mí olvidados.

Os quiero, gente de Traiguera, porque me acogisteis en épocas difíciles, y aquel jovenzuelo que llegaba al pueblo por los veranos con el ánimo de pasarlo bien y leer lo que se pudiera, hoy convertido en un mayor, tiene estímulo suficiente para agradecer toda la amistad y el afecto que me habéis dado a lo largo de tantos años.

Un viaje al pueblo es recordar, sentir y querer, cualquiera de los tres verbos tienen conjugación similar, todos son transitivos y fáciles de recordar así que con ellos me quedo, y con vuestros rostros, sonrisas y buenas intenciones. Muchas gracias.

Miembro de FAPE y Unió de periosistes

UNA ALTRA HISTÒRIA DEL DIARIET

© Paco Grañana

Han passat 50 anys des que aquell octubre de 1975 va vore la llum el primer exemplar, el número 0 de la revista Traiguera. 50 anys de moltes històries, segurament tantes com col·laboradors i col·laboradores ha tingut "Lo diariet",

durant esta dilatada història. Jo, per la meua part, em centraré en la meua.

Quan va començar "Lo diariet", allà per 1975, es va publicar com a butlletí intern per a socis de Tele-Club. Des de feia tres anys, al mateix Tele-Club i a la primera planta es feia cine tots els dissabtes per la nit i diumenges per la vesprada. Les persones que s'encarregaven de fer-ho, a banda del ateu mossèn Daniel, que s'encarregava de contractar les pel·lícules i fer la programació, eren el meu germà Felipe que era qui feia anar el projector, Vicent Matamoros, Juan Manuel Beltrán, José Alberto Bigné, i pot ser alguns més que ara no recorde. El cas és que en estar el meu germà al Tele-Club, els meus pares ja em deixaven anar-hi, i recorde que abans de començar la sessió del dissabte per la nit, anava a casa de Vicent que era el

tresorer a buscar el canvi per a cobrar les entrades; una caixeta de faries d'aquelles de cartró que pot ser encara avui en dia es venen als estancs.

Amb el pas del temps, i quan el meu germà se'n va anar a la mili, va deixar de fer el cine i el vaig substituir jo, fins que també me'n vaig anar a la mili, i en no tenir cap substitut es va deixar de fer cine.

Va ser quan en tornar de la mili em vaig implicar més en lo diariet fent fotos i alguna coseta més, tot i que al juliol de 1977 ja vaig firmar la primera meua entrevista a la que aquell any va ser la regina de festes.

Com molt bé va explicar Manolo Villalta, en l'acte de reconeixement dels 50 anys, el passat 18 d'octubre que es va celebrar al saló d'actes de

l'ajuntament, a la sobtada mort de mossèn Daniel i en eixir del funeral, ens vam trobar a la porta de l'església algunes persones: Manolo Villalta, Vicent Matamoros, el meu germà Felipe, jo mateix i pot ser algú més. Era el més de febrer i Manolo ens va preguntar què haviem de fer amb el diariet, doncs era l'administrador, i com ja s'havien cobrat les quotes de l'any, es comprometia ell mateix a acabar l'any i si no es feia ningú "*per avant lo diariet s'acabaria*". Crec que tots a l'hora li vam contestar que endavant, que continuàvem amb la tasca encetada pel "*retor*" com habitualment "*l'ano-menàvem*".

Després d'unes quantes reunions a les antigues escoles, Manolo va assumir la direcció i vam fer-nos càrrec del diariet. Ens reuníem a casa de Manolo totes les setmanes, Jaime Cervera es va incorporar com a administrador, i es van afegir Ramón Llätser i Ramón Climent. Vicent i Manolo feien dos o tres viatges al mes a La Ràpita, que era on estava la impremta de Jordi Dasoy, que era l'impressor, per portar originals, muntar la revista i anar a buscar-la per repartir-la. Jo, per la meua part, em vaig encarregar de fer les etiquetes per fer-ne la distribució, tant al poble com dels que enviem fora, cosa que encara faig avui en dia.

A l'octubre o novembre de 2004, Manolo ens va dir que a final d'any s'ho deixava per motius personals i familiars. Potser la mateixa setmana, ens vam trobar a La Bolera (bar restaurant que en aquells temps regentaven la meua dona, en companyia de Lola Arnau, dona del benvolgut i estimat amic Batiste Querol), Jaime Cervera, Vicent Matamoros i jo, i entre glop i glop de cubata, Vicent ens va dir que si volíem, s'oferia per ser el nou director provisional fins que algun altre se'n fera càrrec. A la setmana següent ens vam trobar els mateixos i al mateix lloc, i de nou, entre glop i glop de cubata li vam acceptar el càrrec. Al gener del 2005 Vicent començà com a director provisional i encara ho és ara. Hi ha un refrany que diu: *No hay nada que dure más que lo provisional*.

Com no teníem local on fer les reunions, la meua dona i Lola ens van deixar La Bolera per reunir-nos. Es van incorporar Montse, Trini, Armando, Enrique, etc. i a la vora del foc de

la xemeneia que hi havia, van néixer els Safarejos Rock, un dels actes més característics que hem organitzat en aquesta nova etapa i que van durar catorze anys, pot ser, i ho dic a nivell personal, dels més agradables. Al poc temps l'ajuntament ens va cedir el local de l'antic escorxador, i després el segon pis de l'antic sindicat a la casa del carrer Ample. Es va incorporar Juan Puig, vam comprar un ordinador, escàner, impressora etc. i gràcies als coneixements tècnics del bon amic Enrique Añó, va començar a maquetar el diariet des del poble i això va fer que deixarem de fer tants viatges a la impremta, ja que s'enviaven els PDF's per correu electrònic i només calia fer un viatge al mes per portar-los físicament. Ens reuníem tots el dijous a la nit, fent vent o plovent a cànters, Vicent pujava d'Alcanar, fent tard i havent de matinar al dia següent perquè tots treballàvem.

Van ser uns anys molts bons, fins que Enrique ens va deixar per anar a viure fora del poble, cosa que no va impedir que ell seguís maquetant des de la distància ja que la tecnologia avui en dia així ens ho permet. Però a la llarga, la distància és un problema, i va deixar de maquetar, havent de recórrer al "Plan B" que consistia que ens ho maquetés la mateixa impremta, per la qual cosa vaig fer una premaqueta on li posàvem a cada pàgina el que havia d'anar, textos, fotos etc. que ens havien fet arribar els col·laboradors, després de consensuar-ho amb l'equip de redacció. Ens ho maquetava i ens ho retornava amb el format del mateix programa de maquetació que utilitzàvem, li fèiem les pertinents correccions i ens ho imprimia.

El tema informàtic sempre m'ha agradat, vaig aprendre, des d'un punt de vista totalment autodidacta a fer anar el programa de maquetar i al poc temps vaig començar a corregir sobre la maqueta que ens enviava la impremta, fins que em vaig decidir a fer-ho, des del moment en que em vaig vore preparat. L'agost de 2014 va ser el que primer número que vaig maquetar íntegrament des del principi al final, incloent els PDF's amb la qualitat suficient per imprimir.

Per problemes tècnics de l'antic sindicat, la casa del carrer Ample on teníem la seu, van haver de deixar-la per-

què estava en ruïnes i vam anar provisionalment a la capella de Sant Blai, a l'espera de què acaben les obres per traslladar-nos definitivament de nou, esperant que ja sigui definitiu. També dir que es va tornar a incorporar a l'equip de redacció Montse Vericat que ja havia format part. Un poc més tard s'incorporà Àlex Bort, i recentment, l'última incorporació ha sigut Sandra Escamilla.

Un altre moment a destacar va ser la pandèmia, com estàvem confinats i no podíem eixir, fèiem les reunions telemàticament, m'enviaven els originals, maquetava la revista, ho passava a Vicent i a Montse per a corregir i, quan estava tot acabat, ho enviava a la impremta per imprimir. Cal recordar que la impremta de Dasoy estava a La Ràpita, província de Tarragona, i com no podíem passar de província per les restriccions que hi havia, Vicent anava a recollir-lo i el portava a Alcanar, que és on viu i és la mateixa província. Jo baixava de Traiguera i fèiem el traspàs dels diariets a un descampat que hi ha al límit de província. El diariet no va faltar mai al seu compromís d'eixir cada mes al carrer, tot i que el mes de març de 2021 el vam enviar provisionament per correu electrònic als subscriptors dels que disposàvem la seua adreça i al més següent els vam repartir com sempre als subscriptors del poble i per correu als de fora.

La jubilació i tancament de la impremta per part de Jordi Dasoy ens obligà a canviar una altra vegada i és quan ens posem en contacte amb Pablo de la impremta Castell de Vinaròs. A l'abril de 2021 comencem aquesta i apassionant nova etapa que perdura fins al moment i, que esperem, que s'allargue molts anys més.

CINQUANTA ANYS

No tenim temps. El dia s'omple de feina, de reunions, de trobades i de petites obligacions que es multipliquen sense permís. Anem del gimnàs, al metge, del correu a les xarxes, d'una pantalla a una altra. Les tecnologies, que haurien de simplificar-nos la vida, ens prometen estalviar temps però ens el prenen d'amagatotis com un lladre que entra de puntetes a casa mentre dormim.

Per suposat que no vaig pensar en el temps lliure de què disposava quan al director de la revista Vicent Matamoros, el dia que li vam fer una entrevista al programa Les Ones de Ser Maestrat, vaig respondre a la seua invitació d'escriure per al "diariet" amb un sí il·lusionat, sense fissures. Va ser quan Vicent va marxar que el cap em bullia d'obligacions i quan vaig pensar que per a repassar cinquanta anys de vida calia més temps. Disculpeu així que no parle dels moments més destacats de la revista "Traiguera", del Centre Cultural Traiguera, de les etapes en la redacció ni dels voluntaris col·laboradors sinó que vull dir què signifiquen per a mi cinquanta anys de la vida d'una revista local en un poble, segons el cens de 2024, de mil tres-cents habitants.

Aguantar cinquanta anys fent una revista en paper i sense cobrar, és un acte de generositat i de fe. Es diu molt de pressa, però pensem en

quantes nits i quants dies han passat els redactors buscant fotografies, fent reunions, discutint, corregint, buscant als quintos del 80 o als del 65, pensant, compartint el seu temps i la seua vida amb la gent. Això no es pot fer sense complir dos condicions imprescindibles: la primera estimar el poble de Traiguera ("lo diariet" és una manera de dir que el que passa al poble és important) i la segona apostar per la paraula escrita avui que som tant del digital i companyia. Una paraula que pretén arribar al jove i a la vella, a la gent del camp, al veïnat d'aquell carrer o de l'altre, a l'estudiant i a la titulada i quedar-se-li dins. "Les paraules no són innocents. Qui escriu, deixa una empremta", deia Montserrat Roig.

Poques coses a la vida duren cinquanta anys sense interessos, sense sous, sense premis. El que sí hi ha és una xarxa invisible de persones que hi han cregut en el poble i en la paraula escrita. En resistir. Cadascú amb la seua part de responsabilitat, amb la seua veu o la seua fotografia, amb aquell article o aquell altre, amb aquella anècdota, que si un naixement o una defunció, que si una entrevista, si un comerç que tanca o obre, una festa. Els que escriuen habitualment, els que ho fem esporàdicament, els que pengen fotografies, els qui maqueten, els que lligen o simplement miren, tots som "Traiguera".

© Amàlia Roig

Les coses petites, menudes, humils, mereixen ser no només estimades sinó que es mereixen ser contades. I d'això va el diariet mensual del Centre Cultural Traiguera, de contar el pas del temps, la vida local. En paraules del poeta del poble Vicent Andrés Estellés: "El valor de la cultura local és que fa universals les coses senzilles."

Si avui podem celebrar aquesta trajectòria, és perquè darrere de cada pàgina hi ha hagut algú que ha dit que "sí" —potser sense pensar-s'ho massa—, però amb tot el cor.

Gràcies a tots vatsos i natros el temps que ens fuig entre les mans ha trobat en aquest escrit un lloc on poder quedar-se.

AMÀLIA ROIG BLASCO, escriptora

ARA QUE TINC 50 ANYS

© Arxiu

el nom de "lo diariet". 50 anys, mig segle, tota una eternitat per a una pu-

blicació d'un modest poble del Baix Maestrat.

El meu pare, i d'Ester, Encarna i Eterio, aficionat com era a qualsevol manifestació cultural i científica li semblà una bona idea i encara que no escrigué cap article per a la seua publicació sí que estava interessat a saber què s'escribia i passava a Traiguera. Els últims anys mirava les fotos que apareixien en el diariet i per damunt de tot, les antigues. Cal dir que quan tingué temps els ordenà per anys i quan li venia a la memòria alguna cosa que li interessava i que feia referència al poble o a la comarca anava a buscar la informació als diariets que tenia en els prestatges.

Si es repassen els diariets, en alguns es pot comprovar el seu interès per la pintura. Les fotos que li agradaven estan quadrículades, cosa que vol dir que després eren pintades en una làmina més gran. Així a casa tenim una col·lecció ben completa d'edificis tant de Traiguera com de l'ermita, com persones del poble fent alguna activitat, com era, per exemple, portar aigua de la font de Sant Vicent amb un ase. Fotos clar està, publicades en el diariet.

Jo per la meua part, recordo haver participat fent una crònica de quan els de la meua edat vam ser quintos i que vaig parlar amb mossén Daniel sobre quin text presentar. Ja de

més gran, amb una entrevista feta al professor Josep Palomero de Borriana, amb qui vaig coincidir donant classe en l'Institut d'ESO Jaume I de la mateixa població. L'entrevista versà sobre la novel·la *Els secrets de Meissen*, l'autor de la qual és ell, Josep Palomero, i que va ser duta a la pantalla amb el títol d'El secreto de la porcelana i filmada a l'ermita de Traiguera. L'última participació ha es-

tat amb la publicació d'uns extractes de quan la banda de música va rebre tots els permisos oficials per a actuar com a banda de música amb tots els drets i obligacions corresponents, ja que el nostre pare era el secretari en aquell moment i apuntava en el llibre d'actes tot el que feia referència a qüestions legals, com de funcionament de la pròpia entitat: entrades i sortides de membres de la Junta Di-

rectiva, instruments, canvis de locals per a assajar, celebracions festives, etc.

I per últim, simplement que aquest cinquanté aniversari no es quede així, que continue uns altres 50 anys més.

Moltes felicitats a tots els que feu possible la seua aparició cada mes i llarga vida al "diariet".

"LO DIARIET", EL DARRER SUPERVIVENT

Mai no he amagat que escriure és un dels meus plaers més intensos. Tant poemes com relats breus i articles de temàtica variada. També, però, llegir-ne. És el cas de la revista "Traiguera", sempre devorada per mi amb goig i on m'han publicat alguns articles.

Aquesta revista, coneguda popularment com "Lo Diariet", és prou més que una publicació mensual; també és un exponent destacable de la vida cultural traiguera.

Amb tot, abans de continuar parlant-ne, voldria apuntar que Traiguera, la població del País Valencià que dona nom a la gaseta, està situada a la comarca del Baix Maestrat i compta amb 1.300 habitants. La romanització hi fou intensa; també notòria la seva història des de l'Edat Mitjana fins als inicis del segle XX. Conserva testimonis arquitectònics valuosos que ho confirmen. Si en volem més dades, podeu trobar-les en Viquipèdia.

Però, tornem a "Lo Diariet"... Vicent Matamoros és el President del Centre Cultural Traiguera i "Lo Diariet" n'és una branca. S'hi organitzen exposicions i es fan presentacions de llibres, i la revista s'ha publicat ininterrompudament. A tenir en compte que, després del mitjà de comunicació senyer de Vinaròs, el traiguera és el més veterà de la comarca.

Enguany, celebra el cinquanté aniversari de la seva aparició i s'han organitzat un bon grapat d'actes. Cinquanta anys donen per a molt i, encara que els fundadors hi són al

© Pepa Úbeda

Pepa Úbeda a la presentació del seu llibre: *Una mentida fabulosa* amb Vicent Matamoros, Adolfo Llamas, Vicent Cervera i Ramon Mampel

peu del canó, han facilitat l'entrada de generacions noves que han respectat els objectius de la publicació, que consisteixen, no sols a informar, sinó també a servir de vincle entre generacions, sexes i interessos de la ciutadania traiguera. Tot treballant sense defallir, que la publicació és mensual i això comporta fatigues.

L'equip de redacció s'ha anat renovant al llarg de mig segle i el relleu generacional s'ha produït feliçment. La dedicació no ha decaït mai i s'ha adaptat, sense queixar-se, a les noves tecnologies. No cobren res als veïns de la població i es financen mitjançant subscriptors, publicitat local i una subvenció municipal. Editen quatre-cents cinquanta exemplars. Tres-cents es queden a Traiguera i «n'emigren» cent cinquanta.

Encara que va néixer el 1975, l'origen en fou el Teleclub, fundat el 1965, que va moure consciències

culturals i esdevingué base de La Voz de la Comarca, sorgida el 1967, on escrivia gent de Traiguera. El 1970, quan surt una publicació cultural a Vinaròs, Traiguera decideix que no en pot ser menys i en traurà la seva.

Sortosament, conserven tots els exemplars i, malgrat les dificultats que avui pateixen les publicacions en paper, mai no s'hi ha aturat. Compten, a més, amb un impressor eficient que en resta maldecaps a l'equip periodístic. Fins i tot, han servit d'hemeroteca per a estudiants de la Universitat Jaume I de Castelló i de la Universitat de València, senyal que hi ha força material aprofitable de diversos àmbits, com ara un fons fotogràfic cabdal. Quant a la llengua vehicular, hi és el català, encara que accepten articles en castellà.

Els responsables de la publicació van voler i continuen volent que si-

gui «una finestra oberta al món per a tots els veïns i totes les veïnes del nostre poble (...). Cada edició ha reflectit alegries, actes, festes, opinions... convertint-se en un testimoni imprescindible de la vida local (...)» (paraules seues aparegudes en Facebook). Agraeixen als impulsors, a tots els membres que han passat per la publicació, als col·laboradors fixos i ocasionals i als lectors fidels el seu compromís i la seva passió per la cultura pròpia i pel poble.

Dissortadament, s'ha perdut el gaudi per la lletra impresa en paper. Que poques revistes en queden! Sortosament, "Traiguera" no s'ha deixat vèncer pel format *online*. Així que hom pot llegir-la a l'ombra d'una olivera o en alguna agradable cafeteria, amb poca gent i bona música, acompanyada d'un cafetó desvetllador i una pasta fullada. Poder subratllar-ne fragments colpidors per a després guardar-los esdevé un pelegrinatge per la paraula escrita.

Finalment, voldria parlar de la meua «història d'amor» amb "Lo Diariet".

Jo tenia un company de treball a València que s'anomenava Vicent Cervera, que havia nascut a Traiguera. Un dia, va tornar a la seva comarca i el contacte es va esvaïr. Prou anys més tard, com que jo tenia un programa d'entrevistes en Ràdio Klara, vaig entrevistar Ramón Mampel com a Secretari de la Unió de Llaoradors i Ramaders del País Valencià, oriünd de Traiguera. En saber-ho, li vaig preguntar per Vicent Cervera i, de seguida, me'n va donar informació i vaig poder contactar de nou amb

ell. No recordo quant de temps va passar des de llavors, però el 2013 vaig treure un llibre de relats eròtics «apuntalats» amb il·lustracions i receptes de cuina selecta del magnífic restaurador Josep Maria Baldó, acompanyades de fotografies exquisides. S'anomenava *Una mentida fabulosa*. D'entre les més de cinquanta presentacions que en vaig fer, se'm va ocórrer que una podria ésser a Traiguera i li ho vaig suggerir a Ramon Mampel. Ell va acceptar i em va presentar a Vicent Matamoros, qui es va encarregar de tota la «faramalla» relacionada amb la presentació. A més a més, jo havia decidit passar aquell any les vacances en una casa antiga de Traiguera. Així, vaig poder tornar a veure Vicent Cervera i conèixer unes grans persones. Hi destaco Felipe Granyana, Maria Victòria (la seua muller) i els seus fills (Júlia, Felip i Robert), que han esdevingut bons amics.

La meua estada a Traiguera aquell agost del 2013 va ésser entranyable. Vaig fer excursions pels afores, la qual cosa em va permetre conèixer oliveres mil·lenàries, i vaig gaudir de les seves festes majors.

El dia 2 d'agost, a les 19:30, en un colpidor local antic —el Pes Fariner—, al carrer del Mossèn Comp-te de Traiguera, Vicent Matamoros va inaugurar l'acte de presentació del llibre. Em donaren també suport l'amic Vicent Cervera, filòleg, Adolfo Llamas, home de món que tenia una de les col·leccions eròtiques més interessants d'Espanya, i Ramon Mampel. Al final, va haver-hi un tast d'olis comarcals de nomenada i gran

qualitat conduït per Ramon Mampel i un tast de vins per mi mateixa. L'acte, el va assumir el Centre Cultural Traiguera i hi va col·laborar el Molt Excel·lentíssim Ajuntament de la localitat. Encara que mai no m'ho van dir, Vicent Matamoros i altres membres de "Lo Diariet" van treballar de valent per tal que la presentació fos un èxit. Ho van aconseguir. Alguns dels que em van acompanyar aquell vespre, però, han faltat, si bé sempre els recordaré amb afecte.

Després, agraïda a aquelles magnífiques persones, he anat col·laborant de tant en tant en "Lo Diariet" amb algun article i he conservat amistats que ja tenen dotze anys de vida, a més d'anar a Traiguera sovint. A casa dels amics Felipe i Maria Victòria, que sempre m'han rebut com si fos de la família. També la relació amb Vicent Matamoros i Anna, la seva muller, continua i els he visitat dues vegades. Ara, resto a l'espera que siguin ells els qui «baixin» a Carcaixent (la Ribera Alta), on visc. Mentrestant, continuaré col·laborant amb "Lo Diariet", sempre que ho consideren oportú.

I vull acabar amb un darrer elogi sobre "Lo Diariet". En aquest món globalitzat on tan difícil és per a la cultura de debò sobreviure i quan pocs continuen fidels a les publicacions en paper, l'equip de "Traiguera" encara es reuneix el que calgui amb il·lusió per tal de treure al carrer un producte de qualitat, perquè "Lo Diariet" està fet de supervivents. Possiblement sigui un dels darrers supervivents.

evadirte!com
Territori d'experiències
singular&plural
evadirte!com
Territori d'experiències
singular&plural
evadirte!com
Territori d'experiències
singular&plural
evadirte!com
Territori d'experiències

PINTURA DECORACIÓ
Blas Ferreres Palatsi
M. 675 436 182
ALQUILER
TRAIGUERA/ROSSELL

ZM AGENCIA INMOBILIARIA
Tu nueva inmobiliaria en Traiguera te desea Felices Fiestas!
¿Necesitas vender, comprar o alquilar?
TE AYUDAMOS
677 778 772
Plaza Iglesia 1
12330 Traiguera
info@zminmobiliaria.com
WWW.ZMINMOBILIARIA.COM

AMADEO PERRUQUERS
C/Ramón i Cajal, 21 - TRAIGUERA
@amadeoperruquers 964 49 50 33

Javi 655 974 043 TRAIGUERA
Diego 699 574 686 MORELLA
BELLIURE MESEGUER S.C.
CONSTRUCCIONES
OBRA NUEVA · REFORMAS · COLOCACIÓN DE PLADUR

COMERCIAL BELLURE, S.L.
TOT PER A LA CONSTRUCCIÓ
C/ Ramón y Cajal, 31 TRAIGUERA
Tel. 964 495 268
e-mail: bellure@gmail.com

GRANANA TRAIGUERA
TALLER MECÁNICO · PRE ITV · MATERIAL AGRÍCOLA
MONTAJE DE GRANJAS · TALLER DE CERRAJERÍA
BICICLETAS Y ACCESORIOS
Avda. Juan Carlos I, 75 - TRAIGUERA
Tel. 964 495 035 - Fax 964 495 139
talleresgranana@wanadoo.es
www.talleresgranana.es

SANTIAGO MELLAT ALFARERIA
615 083 552 TALLER
Avda. Maestrat, 20 Traiguera (Castelló)
TIENDA
C/ Socorro, 46, Bajos Vinaròs (Castelló)
www.mellat.es
@santiagomellat.alfareria

GRUPO COOPERATIVO CAJAMAR

Forn Ribera
DES DE 1920 —
Masien Francesc, 7 - TRAIGUERA - 964 49 50 20

Supermercats charter
La franquicia de **consum**
C/ Dr. Emilio Belda, 18 - TRAIGUERA - Telèfon 964 12 52 15

ASUN ORTÍ CENTRE D'ESTETICA
C/ Verge de Gràcia, 3 - Tel. 964 49 56 17
12330 Traiguera

Rc Richard Dellà Construccions
669376395
f i s

LA MEUA PARTICIPACIÓ AL DIARIET DE TRAIGUERA

tic Círculo Católico de Obreros, on hi havia un televisor, una taula de ping pong, una petita biblioteca i un toca-discos. Quan l'any 1972 ens van regalar un projecteur de cine de 16 mm. vam començar a fer cine els dissabtes i diumenges, fins l'any 1980.

L'any 1975, Daniel Llatje, el capellà que llavors hi havia a Traiguera, juntament amb alguns d'aquells joves, va reunir les entitats del poble i van decidir posar en marxa el diariet. Jo m'hi vaig incorporar l'any 1997, a la mort del fundador i col·laborava amb el llavors director Manuel Villalta, acompanyant-lo a la impremta Dasso de La Ràpita i pujant els diariets a Traiguera.

Quan Manuel Villalta es va deixar la direcció, la vaig assumir jo el gener de 2005. Els principals reptes que vam haver d'afrontar van ser la constitució d'un nou equip de redacció, buscar un lloc on reunir-nos, adaptar-nos a les noves tecnologies per evitar fer viat-

ges a la impremta, aconseguir una subvenció municipal per poder editar el diariet a tot color, diversificar les activitats del Centre Cultural Traiguera: exposició de fotos antigues, Safarejos Rock, samarretes commemoratives, presentacions de llibres, itineraris per les Terres de Cruïlla, crear el premi literari Armando Vericat, participar en la Fira Romana, participar en les jornades d'història organitzades pel Centre d'estudis del Maestrat.

Som dotze persones a l'equip de redacció, que treballem desinteressadament per editar un diariet cada mes, que es finança dels ingressos que obtenim de les subscripcions, publicitats i ajuntament.

Berclima
Soluciones integrales

964 200 854 / 643 001 440

berclima.com

Tanatorio Sant Mateu

Servicios Funerarios

NOS VILAGRASA, S.L.

C/ Ildefonso Aleu, 11

12170 Sant Mateu

Tel. 964 416 749

M. 639 770 216 - 606 719 919

nosfores@hotmail.es

coelbe

Instal·lacions elèctriques

Climatització

Legalitzacions

Eficiència energètica

Polígon Industrial Collet, 207 Tel.964467294 - Fax 964467295

12580 BENICARLÓ

coelbe@coelbe.com / www.coelbe.com

www.ferrermobile.com

Ayda, Juan Carlos I, 75 - 12330 - TRAIGUERA, Castelló. Tel.: 964 495 144

Mª Isabel Capafons

653 986 400

Arantxa Roda

685 160 785

Sant Pere, 13

12330 TRAIGUERA

inmobiliariatraiguera@hotmail.es

www.inmobiliariatraiguera.es

YESO PROYECTADO

DECORACION ESCAYOLA

PLADUR

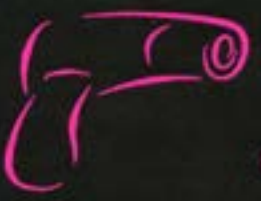
TECHOS DESMONTABLES

ALISAR GOTELE

MAURI MASIA DELLA

C/ Ramón y Cajal, 23 - TRAIGUERA

Móvil 625 722 160 - smaikel60@hotmail.com

ROSANA

peluqueria

SERVEI D'ESTÈTICA

CLAUDIA

676 462 788

Plaza Constitución, 11 - TRAIGUERA

Tel. 964 495 509 - Móvil 635 948 664

OBRAS Y PAVIMENTOS

RODRIGO

C/ Sant Roc, 8 - TRAIGUERA - Tel. 607 579 612

obrasypavimentosrodrigo@hotmail.es

CONSTRUCCIONS I ESTRUCTURES

Quan

Compte

Avda. Juan Carlos I, 43

12330 Traiguera (Castellón)

Tel. 630 500 337

SAFAREJOS ROCK: QUAN LA MÚSICA FA POBLE

Aquest agost hagués fet 20 anys dels primers Safarejos, un festival de Rock i música que va apostar durant 14 edicions per grups del territori com a dinamitzador de la cultura musical amb grups emergents i creant un ambient acollidor i de festa que enriquia la cultura de Traiguera.

Al llarg dels 14 anys van tocar els artistes locals Pobal i Bramacosis, d'altres grups coneguts com Aluminosis, Pepet i Marieta, Ibers, La família Juanjo, Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries i grups més enllà de les nostres fronteres com Circus 2000. Tots ells ens van acompanyar durant les diferents edicions fins a altes hores de la nit amb un ambient molt sa de gent de totes les edats.

Pot ser que fora per la data, la nit abans de les festes d'agost, on l'ambient general era de ganes de passar-ho bé i l'organització de l'esdeveniment aprofitava la simbiosi ganes de festagaudir de música en directe. Però, la veritat és que en la meua opinió era la millor nit de l'estiu a Traiguera. Sopar de germanor i música en un lloc sublim, com és la Font de Sant Vicent,

que per la seua relació amb la història del poble hauria d'estar molt més potenciada.

És cert que la Font de Sant Vicent és un dels enclaus màgics, com ho és també la Font de la Salut i em sobta molt que una festa com els Safarejos que va funcionar durant 14 edicions i que tant agradava, acabés fent veritable el subtítol del seu cartell, "i pot ser l'últim". Amb un recolzament institucional, les entitats locals i la gent del poble, seria possible reconduir aquest

esdeveniment. Les Jornades Musicals de la Pietat a Ulldecona, on sí que aposten per la música en directe aprofitant l'enclau del seu patrimoni, enriquets amb uns concerts vibrants i emocionants a la llum de les estrelles, sens dubte són un bon espill on podríem reflectir-nos. Aquest és un exemple entre tants, ja que molts pobles de la contornada aprofiten els seus espais més emblemàtics per gaudir de la música en directe, de jornades literàries, de fóruns de cinema,... en definitiva, fer poble.

actualitat

© Vicent Ortí Sogues

FIRA ROMANA; VISITES A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL

© Trini Oliver

Vicent Ortí davant l'exposició dels 50 anys del "diariet"

Un any més, l'església de la Assumpció de Traiguera, ha sigut el gran aparador per a divulgar el nostre passat històric i patrimonial durant la "XVIII Edició de la Fira Romana".

Divuit anys d'exposicions, audiovisuals, visites al Museu Parroquial i conferències, han donat peu a que la gent que ens visita durant aquests dies, conegue el nostre passat, la nostra història i al mateix temps també ha

servit per a nosaltres, els traiguersins i traiguernes, perquè ens puguem fer una idea del gran patrimoni que tenim, i al mateix temps, el que anem redescobrint any rere any.

I això tot és a conseqüència d'aquella idea que vam tindre ara farà uns vint anys, un grup de gent de Traiguera, aquella idea és el que avui es coneix com una de les fires més singulars del territori valencià, la nostra Fira Romana "Thiar Julia".

Dic tot això, perquè el poble de Traiguera, encara que a molts no ho paregue, sempre ha tingut una inquietud en fomentar la seua cultura i la seua singularitat, però per a fer-nos moure quasi que sempre hem necessitat una espenta per iniciar les coses.

L'any 1975, va passar una cosa pare-

guda. Feia poc que havia arribat un nou capellà al nostre poble, el nou mossèn Daniel Llatje Basset. Aquell home venia amb unes inquietuds culturals i periodístiques inusuals en aquells temps. Mossèn Daniel es va adonar que aquelles inquietuds que ell tenia, eren les mateixes que tenien un grup de joves del nostre poble i els va fer una proposta, la proposta era d'obrir un gran finestral de cultura i informació per al poble de Traiguera, la revista que avui es coneix com "Lo Diariet".

Publicació que ha sortit, any rere any, fins a arribar al dia d'avui. I sense imaginar-s'ho ningú, ja han passat 50 anys.

Es per tot això que es va decidir que la visita d'aquest any a l'Església Parroquial estigués dedicada a l'aniversari d'aquesta publicació.

La proposta va vindre de la mà del "Centre Cultural Traiguera," a través de Vicent Matamoros, director de la revista "Lo Diariet" i tots els membres que formen la redacció. Una vegada es va fer la proposta se li va comunicar a mossèn José Maria Valle, rector de la Parròquia de Traiguera, i els van donar totes les facilitats per fer aquesta exposició d'aniversari.

Aquesta exposició, reforçada amb un audiovisual, reflectia els 50 anys d'aquesta publicació, senya d'identitat del nostre poble.

A través de les fotografies veiem l'organigrama que conforma una entitat d'aquestes característiques, directors, membres de redacció, locals soci-

Vicent Ortí en una visita guiada

als, activitats que s'han portat i es porten a terme, tan lúdiques com culturals. I sobre tot podíem veure la gran tasca divulgativa que ha portat a terme durant tots aquests anys, tant a nivell d'actualitat, com a nivell de divulgació històrica. Sent avui en dia una publicació de referència a nivell comarcal, inclús provincial.

Acabàvem la visita, com sempre, al Museu Parroquial.

Aquest lloc ple d'art, va comptar aquest any amb una peça molt especial, la imatge de la "Verge del Tremedal", talla de fusta antiquíssima, cedida al Museu Parroquial per aquests dies de fira, per la família Cervera Marco.

També comptaven en aquest lloc, com en totes les edicions, d'una col·lecció de monedes de l'amic i component de «Centre Cultural Traiguera», Juan Puig Baila. Col·lecció que feia el recorregut de les monedes en curs, des de l'inici del diariet fins al dia d'avui (1975 - 2025). Crec que va ser una idea molt encertada.

No voldria concloure aquesta article sense fer un apartat d'agraïments per a tots els que han col·laborat en aquesta edició de la Fira Romana, perquè sense ells tot això no s'haguera pogut portar a terme.

Als membres del Centre Cultural Traiguera «Lo Diariet» per la gran exposició portada a terme, la veritat que ha sigut tot un plaer poder col·laborar amb ells.

Fer extensiu aquest agraïment a Joaquín Villalta pel gran l'Audiovisual dedicat als 50 anys del Diariet, a Juan Puig Baila del "Centre Cultural Traiguera" per la col·lecció de monedes exposada en el Museu Parroquial, a Tomás Dellà per ajudar-nos en la logística de les exposicions, a la família Cervera Marco, a mossèn José Maria Valle en representació de la Parròquia de l'Assumpció, a l'Ajuntament de Traiguera i, molt especialment a l'amic, company i divulgador del nostre patrimoni Ramón Sanz, persona imprescindible en aquestes visites, ja que possiblement sense ell, tot això no se podria realitzar.

Res més. Gràcies tots i fins la propera edició.

Pub La Plaça

Traiguera
Plaça de la Raval

forn el XUSQUET

Avinguda de Madrid, 35 - T. 964 40 27 77
Mercat de Vinaròs - T. 964 45 66 32
VINARÓS

C/ Valencia, 49 - T. 964 49 00 38 - XERT
C/ Mayor, 36 - T. 641 18 86 67 - TRAIGUERA

PERRUQUERIA GERMANES DELLÀ C.B.

964 49 53 09
germanesdella@gmail.com
C/ Mossén Compte, 4
Traiguera (Castelló)

MGS

Seguros y Reaseguros SA

Innoma-Gestio, S.L.
Agencia de Seguros Exclusiva

C/ Mayor 57, Bjo. - 12330 Traiguera
Tel. 964 495 116 / 630 214 224
innomagestio@mgs.es - www.mgs.es

Miguel Climent®
EMPRESA CONSTRUCTORA

TRAIGUERA
Mòbil 619 05 48 25 - 629 45 80 39

aceitespeset

TIENDA - C. Major, 2 - Traiguera

VISITA LOS OLIVOS MILENARIOS

Telf. 635 68 90 75

CASA DE CALIANE

Real Santuari Verge Port de la Salut, Traiguera
964 76 54 90 - 665 510 561
www.casadelcaliane.com

donatiu anònim

CLÍNICA ÀLEX DELLÀ

NUTRICIÓ

Dietes per a patologies HT, hiperuricèmia, dislipèmies, diàbetes, anèmies entre d'altres.
Dietes per músculs, per oprimits, per intoleràncies i al·lèrgies alimentàries

MASSATGES

Massatges terapèutics: esguinços, contractures, entre altres
Massatges per esportistes
Massatges facials i relaxants
Drenatges linfofàtics

625 920 590 - only4833@hotmail.com
C/ Ramón i Cajal, 22 12330 Traiguera

Pintura i Decoració XANO

José Manuel Ortí

Avda. Joan Carles I, 27
TRAIGUERA
Mòbil 620 693 804
e-mail: jmos29@hotmail.com

Mar
estètica

722 283 033
@centrestetic.mar

Plaça del Raval, 17 - TRAIGUERA (Castelló)

L'ALFARERÍA
Cerámica Esteller Ventura

Avda. Maestral, 21 - 605 786 731 - 654 341 224
alfareria.ev.ari - 12330 TRAIGUERA (Castelló)

Oli del Mas
de Casa Gran

EXPOSICIÓN DE MONEDAS POR EL 50 ANIVERSARIO DEL DIARIET

© Juan Puig

Monedas expuestas

El Centre Cultural Traiguera, conmemorando el 50 aniversario de la publicación del "Diariet" de Traiguera, montó para esta pasada Fira Romana en el interior de la Iglesia parroquial, una exposición de fotografías que reflejaban los diferentes momentos de la historia de la publicación. Junto a las fotografías se expusieron camisetas y carteles referentes al Safarejos Rock, acontecimiento musical que organizamos cada mes de agosto desde el año 2005 hasta el 2018.

También expusimos, en el interior del museo de la Iglesia, una serie de monedas representativas de las que han venido circulando en España durante estos 50 años en los que se ha publicado el Diariet. Las monedas expuestas son de Franco, concretamente: 100 pesetas, 50 pesetas, 25 pesetas, 2,50 pesetas, 5 pesetas, 1 peseta de las llamadas del 1, 1 peseta con la cara de Franco, 50 céntimos con el agujero en medio, 50 céntimos sin agujero, 10 céntimos con la cara de Franco, 10 céntimos con un jinete con lanza, 5 céntimos con un jinete con lanza.

Por su parte, las monedas expuestas de la época de Juan Carlos I son: 500 pesetas, 200 pesetas, 100 pesetas de varios formatos, 50

pesetas de diferente tamaño, 25 pesetas con agujero en el medio, 10 pesetas, 5 pesetas, 2 pesetas, monedas de 1 peseta de diferente formato y tamaño y 50 céntimos.

Finalmente, las monedas de euro expuestas fueron: de 40 euros (ediciones de plata para coleccionistas), de 2 euros, de 1 euro y de 50 céntimos de euro.

El Diariet empezó a publicarse en el año 1975, motivo por el que se grabó un vídeo reflejando varios momentos de su historia, vídeo que se proyectaba dentro de la Iglesia para que pudiera ser contemplado por las personas que acudían a ver la exposición anteriormente mencionada.

La publicación empezó su andadura como boletín del Teleclub, y al respecto hay que señalar que los Teleclub se fundaron en los años sesenta en la mayoría de los pueblos como centros de reunión de los jóvenes para pasar unas horas de esparcimiento, en los que se podía practicar el ping pong o

el fútbol, y donde solía haber un televisor, aparato al que debía su nombre.

Concretamente en el de Traiguera también se hacía cine, pero en mi pueblo (Rossell) no se hacía cine porque ya había uno. En el Teleclub de Rossell también se instaló una biblioteca, editándose un boletín que se llamaba Teleclub. Pero cuando desapareció el centro también desapareció la publicación del boletín, mientras que en Traiguera continuó publicándose, pasando a ser un "diariet" local.

Por el Diariet de Traiguera han pasado 3 directores y un buen número de colaboradores; yo concretamente entré como colaborador en el año 2006, participando en las diferentes actividades que se han venido realizando estos últimos años, como el mencionado Safarejos Rock o como las exposiciones que se han realizado en la capilla de Sant Blai durante las Fiestas mayores del pueblo sobre fotografías antiguas, monedas y documentos antiguos.

Otra actividad recurrente la han constituido las presentaciones de libros, de muy variados autores, en las que ha colaborado activamente el Centre Cultural. Finalmente, junto a otros compañeros nos encargamos de repartir todos los meses el Diariet, para que éste llegue a todos sus suscriptores.

Espero que la gente de Traiguera sepa apreciar este bien cultural, apoyándolo para que dure muchos años más.

TEMPORADA 2025-26 2ª FFCV		
JORNADA 1		14-09-25
ORPESA	ELS IBARSOS	1-2
ETURE	ONDA B	3-2
ROSSEL	SAN PEDRO B	3-0
TRAIGUERA	ALQUERIES B	4-0
V. D'ONDA	ALMASSORA B	1-0
N. SEQUIOL	BENLLOCH	1-1
VILAFAMÈS	BORRIOL	1-0
MORELLA	E. VILA-REAL	2-0

TEMPORADA 2025-26 2ª FFCV		
JORNADA 3		28-09-25
ELS IBARSOS	ONDA B	1-0
ORPESA	SAN PEDRO B	1-1
ETURE	ALQUERIES B	4-1
ROSSEL	ALMASSORA B	4-1
TRAIGUERA	BENLLOCH	2-1
V. D'ONDA	VILAFAMÈS	1-1
N. SEQUIOL	E. VILA-REAL	4-2
MORELLA	BORRIOL	2-3

TEMPORADA 2025-26 2ª FFCV		
JORNADA 2		21-09-25
ELS IBARSOS	MORELLA	4-0
ONDA B	ORPESA	2-4
SAN PEDRO B	ETURE	2-3
ALQUERIES B	ROSSEL	1-1
ALMASSORA B	TRAIGUERA	3-2
BENLLOCH	V. D'ONDA	2-1
VILAFAMÈS	N. SEQUIOL	1-1
E. VILA-REAL	BORRIOL	2-2

TEMPORADA 2025-26 2ª FFCV		
JORNADA 4		05-10-25
ONDA B	MORELLA	2-0
SAN PEDRO B	ELS IBARSOS	1-3
ALQUERIES B	ORPESA	2-5
ALMASSORA B	ETURE	4-3
BENLLOCH	ROSSEL	1-1
VILAFAMÈS	TRAIGUERA	0-2
E. VILA-REAL	V. D'ONDA	4-2
BORRIOL	N. SEQUIOL	1-2

CLASSIFICACIÓ		PTS	J	G	E	P	GF	GC
1	ELS IBARSOS	12	4	4	0	0	10	0
2	TRAIGUERA	9	4	3	0	1	10	4
3	ETURE	9	4	3	0	1	13	9
4	ROSSEL	8	4	2	2	0	9	3
5	N. SEQUIOL	8	4	2	0	0	8	5
6	ORPESA	7	4	2	1	1	11	7
7	ALMASSORA B	6	4	2	0	2	8	10
8	BENLLOCH	5	4	1	2	1	5	5
9	VILAFAMÈS	5	4	1	2	1	3	4
10	BORRIOL	4	4	1	1	2	6	7
11	E. VILA-REAL	4	4	1	1	2	8	10
12	V. D'ONDA	4	4	1	1	2	5	7
13	ONDA B	3	4	1	0	3	6	8
14	MORELLA	3	4	1	0	3	4	9
15	SAN PEDRO B	1	4	0	1	3	4	10
16	ALQUERIES B	1	4	0	1	3	4	14

Mármols Gil c.b.

Granitos y mármoles nacionales y de importación. Peldaños, encimeras de cocina, lápidas, etc.

Ctra. St. Mateu, 19 - Tel. 964 490 014 - XERT

GESTORIA MAMCER, S.L.P.

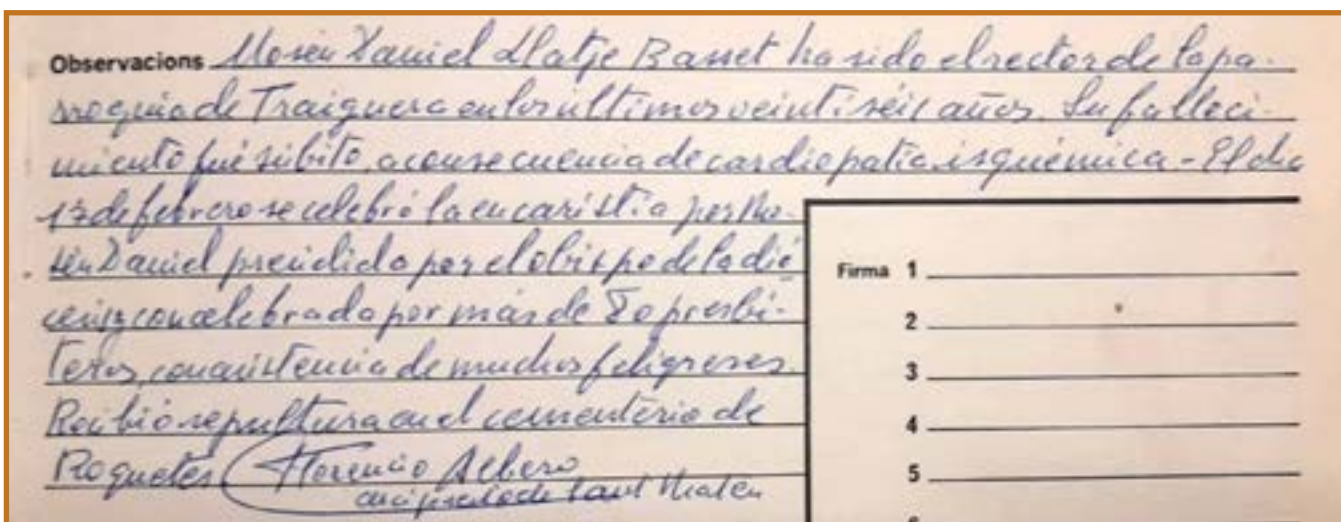
Gestor Administratiu
Licenciat en Dret

GESTORIA FISCAL / COMPTABLE
LABORAL ASSEGURANCES

C/ Major, 7 - TRAIGUERA
Tel. 964 495 507 - Fax 964 488 009
e-mail: joan@gestoriadamcer.es

història documentada

© Mossèn José Mª Valle

Inscripció de la defunció de mossèn Daniel Llatje, fundador del Diariet de Traiguera

Telèfons d'interès

TELÈFONS INTERÈS TRAIGUERA	
Ajuntament	964 495 125
Ajuntament oficina c/Ample	964 495 400
Associació Maestrat Plana Alta	964 495 000
Centre de Salut (Urgències)	964 336 425
Centre de Salut (Cita prèvia)	964 336 420
Farmàcia	964 495 042
Col·legi públic	964 336 450
Cooperativa	964 495 069
Cooperativa (Almàssera)	964 495 154
Llar dels jubilats	964 495 121
Parròquia	964 495 004
Piscina municipal	964 495 657
Cajamar	964 495 101
CaixaBank	964 495 070

ALTRES TELÈFONS D'INTERÈS	
Aeroport de Castelló	964 57 86 00
Agència tributària (Cita prèvia)	901 200 351
Autos Mediterráneo	964 220 054
Bombers	085
Centre de la dona 24h.	900 58 08 88
Creu Roja	964 222 222
Diputació de Castelló	964 35 96 00
DNI (Cita prèvia)	060
Electra Energia (Morella)	964 16 08 26
Emergències	112
Facsa Sant Mateu	964 41 65 68
Guàrdia Civil	062
Hospital de Vinaròs	964 47 70 00
Hospital de Vinaròs (SAIP)	964 47 70 01
Hospital General (Cita prèvia)	964 72 50 02
Hospital General de Castelló	964 72 50 00
Hospital Provincial de Castelló	964 37 60 00
Informació Generalitat Valenciana	012
Institut de Sant Mateu	964 33 60 90
Maltractament a la dona	016
Oficina PROP Vinaròs	012
Polícia Nacional	091
Protecció Civil Castelló	964 25 20 00
Radio Taxi Vinaròs	964 45 51 51
Renfe	912 32 03 20
Seguretat Social	901 16 65 65

NOU HORARI BUS

Dilluns, Dimecres i Divendres

	Direcció Vinaròs	Direcció Catí
Catí	8:15	17:30
Anroig	8:25	17:20
Xert	8:30	17:15
Sant Mateu	8:45	16:55
Canet	9:00	16:45
La Jana	9:10	16:35
Traiguera	9:15	16:30
Sant Jordi	9:20	16:25
Vinaròs	9:45	16:00

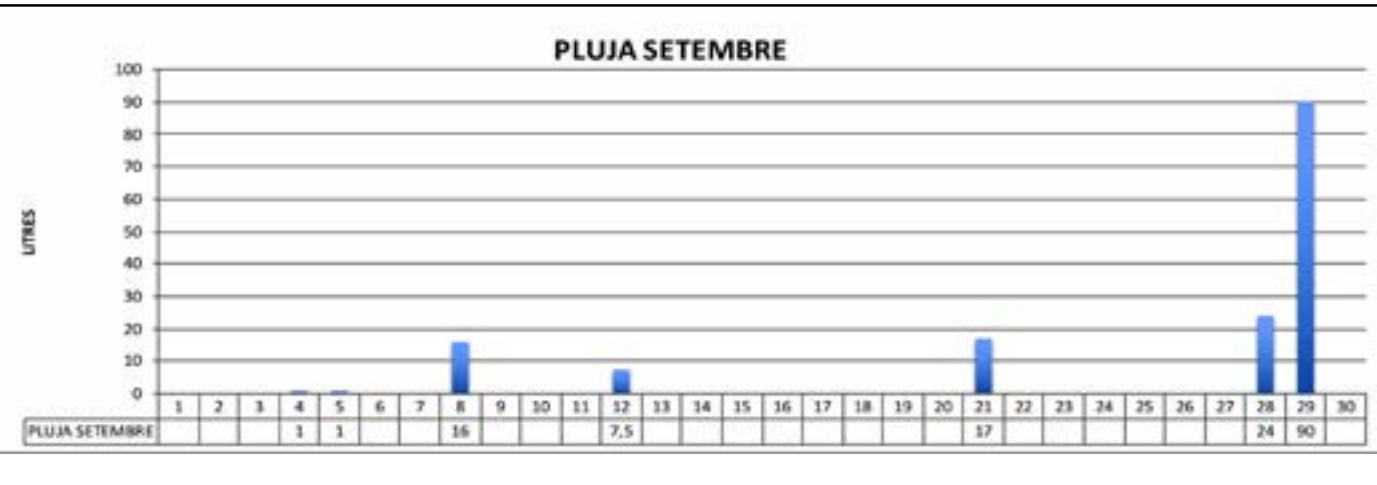
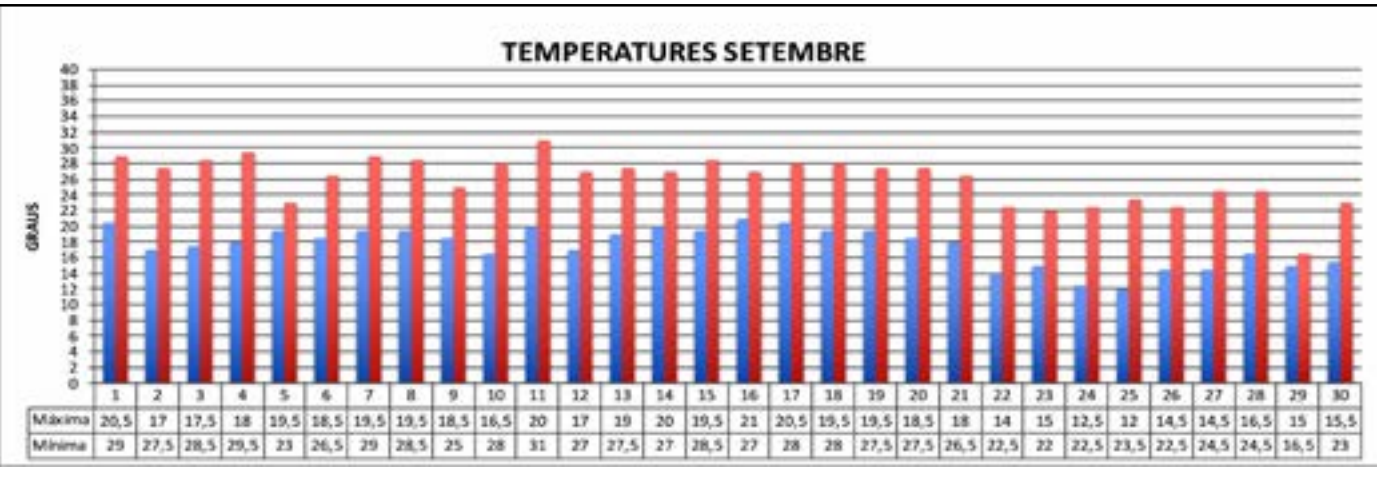

TEL INFO I OFICINES +34 964 57 86 00
HORARI DE 9:00 A 17:30

Contacte general: info@aeroportcastello.com
Contacte premsa: comunicacion@aeroportcastello.com

temperatures i pluges del mes

HORARIS RENFE

www.renfe.com
912 32 03 20

**50 ANYS
1975-2025
LO DIARIET
CENTRE CULTURAL
TRAIGUERI
« 50 ANYS DE
PERIODISME AL
NOSTRE POBLE »**

18-10-2025

L'ALFARERIA
R. ESTELLER

**PLACA DE MANISES QUE HA REGALAT
L'AJUNTAMENT AL CENTRE CULTURAL
TRAIGUERÍ PER LA CELEBRACIÓ DEL 50É
ANIVERSARI DEL DIARIET**